

Merkezci Simya mı, Marksizm mi?

Lev Troçki

İÇİNDEKİLER

Almanya'daki gruplaşmalar ve uluslararası sorunlar	3
IAG konferansının bilançosu	5
Merkezciliğin “esaslı sorunu”	8
“Silahsızlanma” ya da ... hadım etme?	9
“Barış mücadelesi”	11
“Demokratik denetim”	12
Yeni bir “Zimmerwald” mi ?	13
SAP liderliğinin oluşum tarihiyle ilgili bazı olgular	15
NAP deneyimi	17
SAP'ın Stockholm gençlik bürosundaki ölümcül rolü	18
İki Buçukuncu Enternasyonal?	20
Fırtınalı havada beş para etmez pilotlar	22
Bolşevik-Leninistler ve Dördüncü Enternasyonal	23
“Kişisel etkiler” ve kişisel ... imâlar	24
Sonuç	25

Merkezci Simya mı, Marksizm mi?, 24 Nisan 1935

Çeviri tarihi: Ekim 1996

8. Şu anki kritik çağda merkezci eğilimlerin muazzam bolluğuna rağmen, SAP liderliği *merkezcilik* kavramını göz ardı etmekte, böylelikle müttefiklerini ve her şeyden önce de kendini eleştiriye karşı zırlamaktadır.

9. Sağ kanattakilerle flört etmekte ve proleter öncünün reformizmin ve Stalinizmin etkilerinden kurtulma sürecini kesintiye uğratarak sola karşı haince bir mücadele yürütmektedir.

10. SAP liderliği, faşizmin koşar adım ilerlediği ülkelerde tek istikrarlı devrimci örgüte karşı yürüttüğü mücadele ile, proletaryayı oyalamada merkezcilere yardım etmektedir.

11. Yakıcı bir sorun olan savaş sorununda, Leninizmin yerine tümüyle pasifizmi (“silahsızlanma”, “barış için saldırı”, “demokratik denetim”, vs.) koymuştur.

12. Dördüncü Enternasyonal için programatik önergeyi, pratikte ona karşı mücadele yürütebilmek için imzalamıştır.

13. Liderlik ettiği IAG içinde, dümeni İki Buçukuncu Enternasyonal’e doğru kırmaktadır.

Devrimci güçleri Dördüncü Enternasyonal bayrağı altında birleştirme çalışmasının, SAP’tan ayrı olarak ve SAP’a rağmen yürütülmesi gerektiği açıktır.

Almanya’daki gruplaşmalar ve uluslararası sorunlar

Almanya’daki politik yaşam o kadar ezilmiş ve yenilginin sonuçları kitleler tarafından o kadar şiddetli bir şekilde hissedilmiştir ki, işçi sınıfı içindeki farklı gruplaşmalar, içlerinde barındırdıkları eğilimleri enine boyuna geliştirme ve açığa vurma olanağından hâlâ yoksundurlar. Böyle dönemlerde, ileri işçilerin eğitiminde en önemli noktalar şunlardır: Birincisi, siyasal göç; ikincisi, uluslararası sorunlar. Bu söylenenler, Alman işçi sınıfı hareketindeki örgütlenmelerin ve iç sorunların önemini küçümsemek için söylenmemiştir. En durgun dönemlerde bile devrimci düşüncenin ve devrimci eğitimin önceliği ve sürekliliği, devrimci yükseliş dönemlerinde meyvesini yüz misli verecek olan büyük bir nimettir.

Tam da şimdi, Nazi diktatörlüğünün çelik pençeleri altında, Almanya’nın kaderine mühürlerini basacak olan çelikleşmiş savaşçı kadrolar eğitiliyorlar. Ben yalnızca, Alman yoldaşlarımızın, kendi iç ilişki ve gruplaşmalarını bugün her zamankinden daha fazla gözden geçirmek –kendi başlarına değil, devrimci sorunların daha olgunlaşmış ve daha açık bir biçimde ortaya çıktığı ülkelerin durumuyla bağlantılı olarak– zorunda olduklarını olabildiğince keskin bir şekilde vurgulamak istiyorum. Örneğin, Bolşevik-Leninistlerin Avrupa’nın faşist olmayan herhangi bir ülkesindeki büyük bir başarısının, çok açıktır ki, Almanya seksiyonumuzun kaderi üstünde derhal çok şiddetli bir etkisi olacaktır. Ayrıca şunu da unutmamamız gerekir ki, faşist olmayan ülkelerdeki politik sorunlar, Almanya için sadece geçmişe ilişkin değil, büyük ölçüde geleceğe ilişkin sorunlardır; Alman proletaryası pek çok şeye her bakımdan yeniden başlamak ve diğer şeyleri de tekrar etmek zorunda kalacaktır, tek farkla ki, bunu ölçülemeyecek kadar kısa süreler içinde yapacaktır.

Tüm bu söylenenler, şüphesiz gerekli değişikliklerle diğer örgütler için de geçerlidir. Hiçbir perspektif, hiçbir açık slogan olmaksızın, Almanya Komünist Partisi, yine de hatırı sayılır bir illegal çalışma yürütüyor: Bu olgu, her şeye rağmen teslim olmayı kabul etmeyen devrimci işçi katmanlarının sayıca ne kadar büyük olduklarının kanıtıdır; onlar, başka hiçbir bayrak tanımayarak Alman Komünist Partisi bayrağı altında toplanmışlardır. Buna, finansal “faktör”ü de eklememiz gerekir. Tek başına para şüphesiz zaferi garanti etmez. Ama bir örgütün oldukça uzun bir dönem varlığını sürdürmesini sağlayabilir, hatta bu örgüt artık bir döküntü yığınına dönüşmeye mahkûm olsa bile.

Diğer taraftan, Almanya’da politik yaşamın genel olarak baskı altında olması ve işçi sınıfı hareketinin aşırı dar sınırları, KP’yi, yanlış eğilimlerini açığa vurmaktan ve bir sonuç çıkarmaktan alıkoymuyor. Hem örgüt, hem ajitasyon, hem de hatalar, hâlâ

gelişmemiş bir vaziyettedir. Ama KP kendi başına değildir; Avrupa satranç tahtası üzerindeki tüm taşlar şimdi öncekinden çok daha fazla birbirlerine bağlanmıştır. Fransız Komünist Partisi'nin ölümcül ve yıkıcı politikalarının, Alman Komünist Partisi'ne, o kendi illegal örgütünün altını oymadan önce, acımasız bir darbe indireceğini düşünmek için çok neden var. Komintern'in yeniden dirileceğine inanmak için, bugün, bir ya da iki yıl öncesine göre daha az neden var.

Bununla birlikte, tüm bunlardan herhalde Alman KP'sinin illegal örgütlerine sırtımızı dönmemiz gerektiği sonucu çıkmaz. Tam tersine, Alman dostlarımızın bu örgüte oldukça az önem verdikleri söylenebilir, hatta küçük SAP'a¹ verdikleri önemle kıyaslandığında oldukça az bir önem. Doğru mu yaptılar?

Kesin kriterler olmaksızın bu soruya yanıt vermek mümkün değildir. Yoldaşlarımız SAP'tan ne elde etmeye çalıştılar? SAP onların faaliyeti için bir *arena* oluşturuyor muydu? Kesinlikle hayır; iki bin kadar üyesiyle SAP, bir arena görevi görmek için çok dardır. KP yakın gelecekte bir “arena” görevi görebilirdi. Üstelik genç işçi kuşağı, politik yaşama ilk kez Hitler'in zulmü altında giriyor. Geriye başka bir olasılık kalıyor: Bir *müttefik*, bir *fikirdaş* olarak SAP. Doğal olarak, iki örgütün birleşmesi, gelecekteki devrimci çalışma açısından, mutlaka apaçık yararlarla sonuçlanacaktır. Ancak birleşme anlaşmayı gerektirir; kısmi ve ikinci dereceden sorunlar üzerinde değil, *temel sorunlar* üzerinde. Bu var mı?

SAP liderleri sık sık görüşlerinin bizim görüşlerimizle “özde” aynı olduğunu, ama kendilerinin bizim görüşlerimizi daha iyi, daha gerçekçi ve daha “akıllıca” savunduklarını söylüyorlar. Eğer durum böyle olsaydı, bölünme kesinlikle çok aptalca olurdu; SAP liderleri, tek bir örgütün çatısı altında bize ortak görüşlerimizi nasıl daha ustaca ve başarılı bir şekilde geliştirebileceğimizi öğretirlerdi. Ama durum maalesef böyle değildir. SAP liderleri, kendi kendilerine iftira ediyorlar. Eğer uzun bir bocalamanın ardından, ulusal çerçevede birlikten kaçındırlarsa, ve daha sonra bizimle uluslararası bağlarını kopardılarsa, bunun çok ciddi nedenleri olsa gerekir, ki zaten bu nedenler vardır. Biz taktik nüanslarda değil, *temel sorunlarda* ayrılıyoruz. Yaşadığımız deneyimlerden sonra, böyle bir şeye göz yummak saçma ve alçakça olurdu. SAP ile aramızdaki farklılıklar tümüyle *Marksizm* ile *merkezcilik* arasındaki çelişkilerin çerçevesine girer.

Aşağıdaki satırlarda yeni bir şey söylemeye kalkışmıyorum. Sadece tüm politik dönemin, özellikle son bir buçuk yıla ait deneyimin bilançosunu çıkarmak istiyorum.

¹ Alman Sosyalist İşçi Partisi (SAP), sosyal demokratların Max Seydewitz'in başını çektiği birçok sol kanatçıyı kovmasının ardından, Ekim 1931'de kuruldu. 1932 ilkbaharında Alman Komünist Sağ Muhalefetine (KPO, Brandlerciler) bir bölünme meydana geldi ve Jakob Walcher önderliğindeki 800 kişilik bir grup SAP'a girdi. Seydewitz ve diğer kurucular çekildiklerinde, SAP liderliğini o zamanlar 14.000 üyeye sahip olan eski-Brandlerciler aldı; Hitler iktidara geldikten sonra sayıları büyük ölçüde azaldı. Ağustos 1933'te, IAG (Uluslararası İşçi Topluluğu) tarafından Paris'te düzenlenen bir konferansta, SAP, yeni bir enternasyonal için çalışmanın zorunlu olduğunu ilân eden Dörtler Deklarasyonunu imzalayarak Uluslararası Sol Muhalefete (ILO) katıldı. Troçki, ILO'nun Alman seksiyonunun ve SAP'ın birleşmesini tavsiye etti. Fakat SAP liderleri, böyle bir adımın Norveç İşçi Partisini (NAP) kazanma çabalarına engel olacağını düşündüler. Daha sonra SAP, Dördüncü Enternasyonal hareketine karşı aktif bir muhalif oldu.

İğrenç ve *terstir*. Proletaryanın büyüğüyle küçüğüyle tüm devrimci öğretmenleri, onların görüşlerini paylaşmayan kişiler tarafından, aşırı kişisel etki uygulamakla suçlandılar. Berrak, açık, cesur ve dürüst ideolojik mücadeleden kaçan tüm merkez-ciler, tüm mankafalar, daima, hiç de rastlantısal olmayan bir şekilde devrimcilere karşı oportünistlerle ittifak içinde bulunmaları olgusuna, dolaylı, rastlantısal ve kişisel bir psikolojik gerekçe ararlar.

Aslında, başka hiçbir örgüt, sorunları bizim yaptığımız gibi dostların ve düşmanların gözü önünde açıkça ve demokratik bir biçimde tartışmaz. Biz buna izin verebiliyoruz, çünkü biz olguların ve düşüncelerin analizi yerine pazarlık ve diplomasiyi koymuyoruz. Başka bir şekilde söyleyecek olursak, işçilerin gözünü boyamıyoruz. Ama SAP liderlerini en çok sinirlendiren şey, bizim *neyin ne olduğunu* tam olarak *söyleme* ilkemizdir, zira merkezciliğin politikası, lâf kalabalıklarından, hilelerden ve ... kişisel imâlardan ayrı düşünülemez.

Sonuç

Uzun bir süre boyunca, SAP liderliği ile yakınlaşmayı denedik; bunu sadakatle ve sabırla yaptık, ama sonuç sıfır. Deneyimimizin özellikle yönetsel niteliği sayesinde, bu grubun merkezci tutuculuğunun tüm derinliğini öğrenme olanağını elde ettik. Eleştirimizde, varolan tartışmalı sorunların sadece bir kısmıyla ilgilendik. Ama inanıyoruz ki, söylenenler, SAP ile aramızdaki farklılıkların görünüşte sadece kısmi taktiksel ya da “kişisel” sorunlara ilişkin olduğu yolundaki tümüyle saf ya da ikiyüzlü iddiaları çürütmek için yeterli olacaktır. Hayır, *farklılıklar*, *teori*, *strateji*, *taktikler* ve *örgüte ilişkin temel sorunları kapsamaktadır*. Ve dahası, yakın geçmişte, Schwab ve arkadaşlarının soldaki geçici bocalamalarından sonra, bu farklılıklar oldukça artmış ve açığa çıkmıştır.

SAP liderliği, muhafazakâr merkezciliğin klâsik tipini temsil etmektedir.

1. O, devrimci bir durumu ne anlama ne de kullanma yeteneğine sahiptir (Almanya'da 1923, Batı Avrupa'da mevcut politikalar).
2. Doğu'da Leninist devrimci stratejinin ABC'sini öğrenmeyi başaramamıştır (1925-27 Çin olayları).
3. Kitleler için mücadele yürütmek yerine, oportünist liderlerin peşinden gitmekte, kitlenin devrimci kesimine karşı bunları desteklemektedir (İngiliz-Rus Komitesi, NAP).
4. Devrimci diyalektik yerine cansız otomatizmi ve kaderciliği (“tarihsel sürece” sadakat) koyar.
5. Diplomasiyi ve pazarlığı en başa yerleştirerek, müzmin ampristlere özgü biçimde teori ve ilkeleri küçümser.
6. Partinin rolü ve devrimci liderliğe ilişkin düşüncelerini, Bolşeviklerden değil, “sol” Sosyal Demokratlardan, Menşeviklerden almıştır.
7. Başkalarının ellerini olduğu kadar kendi ellerini de serbest bırakmak için akademik “sol” önergeler sunar; SAP'ın bütün politikasını çürüten, düşünceyle söz, sözle eylem arasındaki çelişki, yani merkezciliğin esas belâsıdır.

cesur bir örgütsel adımı tamamlayan Fransız Bolşevik-Leninistler (Sosyalist Parti'ye girme), Fransa'nın proleter öncüsünün merkezinde kendi sloganlarıyla yer aldılar. Ayrıca Bolşeviklerin yeraltı çalışmalarının, İtalya ve Almanya'dakinden ölçülemeyecek kadar zor olduğu SSCB'de, "Troçkistlere" karşı yeni vahşi kampanyayı da hesaba katmak gerekir. Partiden, yüz binlerce değilse bile, on binlerce atılma, kitlesel tutuklamalar ve sürgün, Stalinist bürokrasinin, kökünü kazıyamadığı bayrağımıza duyulan sempatinin korkusuyla yaşadığını kanıtlar. Batı'daki ilk devrimci başarılarla birlikte, SSCB'de hemen zengin bir hasat alacağız.

Bolşevik-Leninistler, kendini beğenmişlikten uzaktırlar; iç tartışmalarımız bunun için yeterli kanıttır. Biz, öğretecek bir şeyi olanlardan öğrenmeye hazırız. Dünyanın her yanındaki sayısız yayınıımız, seksiyonlarımızın gayretli ve başarılı bir şekilde öğrendiklerinin kanıtıdır. Bizim uluslararası örgütümüzün yaşayabilirliği, gelişme kapasitesi, kendi zayıflıklarının ve hastalıklarının üstesinden gelmeye istekliliği, tümüyle kanıtlanmıştır.

Hollandalı dostlarımız (partinin çoğunluğu), hâlâ açıkça IAG içinde kalmanın gerekli olduğunu düşünüyorlar. Bırakalım bu deneyimden geçsinler! Onların yarın alacakları kararlara ilişkin hiçbir vicdan azabı duymuyoruz. Ama Dördüncü Enternasyonal'in inşa çalışmasını bir tek gün bile ertelemek, hata olacaktır. Eğer bütün ülkelerin devrimci Marksistleri, hep birlikte, şüphesiz Hollandalı dostlarımızla da birlikte, bir an önce kendi bayrakları altında uluslararası birleşik bir yapı kurarlarsa, iki eski Enternasyonal'in olduğu gibi, IAG'nin de kaçınılmaz dağılmasını hızlandıracaklar ve proletarya içindeki bütün gerçek devrimci gruplaşmalar için çekim merkezi olacaklardır.

“Kişisel etkiler” ve kişisel ... imâlar

Sık sık olduğu gibi, kişisel bir mücadeleye ilkeli bir karakter verme girişimleri olur. Ancak bazen tersi olur: İlkeli bir mücadele layıkıyla yürütülmediğinde, bu, kişisel motivasyonlarla gizlenir. Schwab'ın, kendisi ve dostlarının neden oportünistlerle çalışabileceklerini ama Bolşeviklerle çalışamayacaklarını anlatan düzinelerce açıklaması vardır: Görüyorsunuz aramızda çok güçlü “kişisel etkiler” bulunmaktadır; “karşı-denge” çok azdır, vs. vs. İğrentimizin üstesinden gelip, bu argüman üzerinde durmaya çalışacağız.

X ya da Y'nin aşırı kişisel etkisi, eğer gerçekten varsa, bir tek yöntemle azaltılabilir (ve azaltılmalıdır): X ya da Y'nin yanlış ya da yetersiz ifade edilmiş görüşlerinin karşısına, daha doğru ve daha iyi formüle edilmiş diğer görüşleri koyarak. Bu yol herkese açıktır: Biz sansüre, bürokrasiye, GPU'ya ve rüşvet için kullanılacak devlet hazinesine sahip değiliz. “Kişisel etkiler” sorunu, yalnızca yolumuzda ilerlerken, politik işbirliğinin, düşüncelerin çatışmasının, bunların deneyimler yoluyla sınanmasının vs. bir sonucu olarak çözülebilir. Her kim ki “kişisel etkiler” sorununu, ideolojik mücadeleden ve politik denetimden ayrı olarak, bazı özel önlemlerle çözümlenmesi gereken *bağımsız* bir sorun olarak ortaya koyarsa, cephaneliğinde dedikodudan ve entrikadan başka silah bulamayacaktır.

Sonuç olarak, “kişisel etki” umacısının yükselişinin, ilkeler ve yöntemler düzleminde mücadele vermede merkezci yetersizliğin ürünü olduğunu anlamak zor değildir. Özel bir “kişisel etki”, bize *ters* olan düşüncelere hizmet ettiği zaman, bizim için

Politik eğitim için hiçbir şey, zaman içinde yaşanan ya da önceden tahmin edilen *olguların* ışığı altında *ilkeleri* kontrol etmekten daha yararlı değildir. Eğer ben bu makalenin okurlarından, dikkatlerini SAP'in politik niteliğine ilişkin ayrıntılı çözümlemeye yoğunlaştırmalarını istiyorsam, bu kesinlikle yeni tartışma süreçleri başlatmak için değil, tartışmalara bir son vermek içindir. SAP liderleri bizim ne taraftarlarımız ne de müttefiklerimizdir, onlar bizim muhaliflerimizdir. Onlarla yakınlaşma çabaları, önümüzdeki kısa dönem için tükenmiştir. Doğal olarak, Almanya'da şu ya da bu ortak eyleme koşulsuz karşı olmak, özellikle dışarıdan bakıldığında mümkün değildir. Ama bana öyle geliyor ki, bizim Alman taraftarlarımız SAP ile karşılıklı ilişkilerini, yalnızca Hitler'in yol açtığı yeraltı koşullarında Almanya'nın olgunlaşmamış iç sorunlarına ilişkin görüşlerin az ya da çok benzerliğine göre değil (faşizmin şafağında tüm kediler gri görünür), aynı zamanda SAP'in uluslararası arenada oynadığı ya da oynamaya çalıştığı role göre tesis etmek zorundadırlar.

Bizim böyle küçük bir örgüte, nispeten büyük bir emek harcamamız garip görünebilir. Ama meselenin özü, *SAP etrafında dönen sorunun SAP'in kendisinden çok daha büyük olması* gerçeğinde yatmaktadır. Buradaki sorun, son tahlilde işçi sınıfı hareketi içinde gökkuşağının tüm renkleri ile yer alan merkezci eğilimlere karşı doğru politikaları tespit etme sorunudur. Geçmişten miras kalan muhafazakâr merkezci örgütlerin proletaryanın öncülüğündeki devrimci gelişmeyi durdurması engellenmelidir, görev budur!

IAG konferansının bilançosu

1,5 yıllık bir aradan sonra Paris'te bir IAG² konferansı düzenlendi. Bu konferansın sonuçları nelerdi? Şu ana kadar, hiç kimse bize bu konuyla ilgili önemli bir şey söylemedi. SAP'in raporunda (*Die Neue Front*, Mart 1935), konferansa katılan kimi örgütler için hiç de kötü olmayan değerlendirmeler bulunabileceği doğrudur, ama şu sorulara yanıt bulmak tümüyle imkânsızdır: Konferans neden toplandı ve hangi sonuçlar elde edildi? *Konferansa ilişkin rapor*, Marksist tarzda, yani varolan tüm eğilimleri ve çelişkileri ortaya çıkarmak amacıyla değil, merkezci bir tarzda, farklılıkların üzerini örtmek ve her şeyin çok iyi olduğu bir tablo oluşturmak amacıyla sunulmuştur.

Dünya durumu üzerine akademik tezler “oybirliğiyle” kabul edilmiş. Aslında, kapitalizmin çöküşü vs. gibi genel formülleri bir kez daha tekrarlamakta ne zarar var? Radikalizm kokuyor, ama hiç kimseyi herhangi bir yükümlülük altına sokmuyor. Bu tür formüller, dünya krizinin yaşandığı yıllarda çok ucuz mallar haline geldiler. Ama,

² IAG, Londra-Amsterdam Bürosu ya da 1935'ten itibaren Uluslararası Devrimci Sosyalist Birlik Bürosu diye bilinen Uluslararası İşçi Topluluğu'nun Almanca kısaltmasıdır. 1932 Mayıs'ında Berlin'de Norveç İşçi Partisi (NAP) ve İngiliz Bağımsız İşçi Partisi (ILP)'nin inisiyatif ve SAP ve sonradan OSP haline gelen Hollanda Sosyal Demokrasisi'nin sol kanadının işbirliğiyle kuruldu. 1933 Ağustosunda, Paris'te yapılan konferansa, NAP, ILP, SAP ve OSP'nin yanı sıra, Karl Kilbom liderliğindeki İsveç Bağımsız Komünist Partisi (sonradan adını İsveç Sosyalist Partisine çevirdi), Fransız Proleter Birlik Partisi (PUP), Joaquin Maurin liderliğindeki Katalan (ya da İber) Federasyonu, Henricus Sneevliet liderliğindeki Hollanda Devrimci Sosyalist Partisi, İtalyan Maksimalistleri, Alman Leninbund ve Uluslararası Sol Muhalefet de katılmıştı.

“dünya durumu” hakkındaki karar, şu küçücük gerçeği, oyların %45’ini alan ve sonuç olarak nüfusun çoğunluğunu arkasına almış olan NAP’ın,³ isteseydi Norveç’i işçi sınıfının kalesi haline getirebileceği, örnek devrimci cesaretini İskandinavya kitlelerine aşılayabileceği ve Avrupa’nın gelişmesinde önemli bir etmen olabileceği gerçeğini dile getirdi mi? Zira NAP hâlâ IAG’nin bir üyesidir! Konferans buna rağmen – hayır, özellikle bu nedenle– NAP konusunu atladı ve “daha büyük” sorunlarla meşgul oldu. Geleceğin “devlet adamı” Kilbom nasıl olur da komşularının düşüncesiz ve sekter eleştirilerine izin verebilirdi? Asla! Ve Schwab,⁴ Kilbom’u nasıl üzebilirdi? Hayır! En iyisi, kapitalizmin çöküşünden “genel olarak” söz etmektir. Konferansın havası budur. SAP raporunun havası da budur.

Konferansın, ILP⁵ lideri eski merkezci Fenner Brockway tarafından sunulan raporun ardından kabul ettiği, *savaşla* ilgili karar oldukça radikal bir tona sahip. Ama biz uzun zamandan beri, savaş sorununda, en uç oportünistlerin, en uç radikalizme meyilli olduklarını biliyoruz; özellikle de fiili mücadelede yer almayan küçük örgütlerdeki ya da “tarafsız” ve küçük ülkelerdeki oportünistler. Doğal olarak, küçük örgütlerde ve “tarafsız” ülkelerde de gerçek devrimciler bulunabilir; ama onları oportünistlerden ayırmak için, *günlük politikalarını* dikkate almalıyız, savaş (başka birinin savaşı) üzerine boş zamanlarda alınan bir kararı değil. Kilbom’un genel grev için ve savaşa karşı bir ayaklanma için verdiği oy, aynı Kilbom’un İsveç’teki oportünist politikası sayesinde mutlak surette değersizleşiyor. Şayet koşullar İsveç’i savaşa sokmak için uygun olsaydı, Kilbom şüphesiz bunun için gerekli pratik sonuçları IAG’nin akademik kararından değil, kendi oportünist politikasından çıkaracaktı. Buna benzer örnekleri yüzlerce kez görmedik mi?! Oysa kararların bir teki bile, IAG içinde NAP’tan sonra en büyük örgüt olan İsveç partisinin oportünist politikası hakkında tek söz söylemiyor.

Eğer Doriot, “barış adına” ülkesinin diplomatlarına “Hitler ile görüşmeyi” önerirse, savaş hakkındaki radikal karara attığı imzanın ne önemi kalır! SSCB ile bir ittifak değil, Hitler’le bir anlaşma; işte Doriot’un programı. Biraz sonra göreceğimiz gibi, SAP, “genel olarak” savaş hakkındaki akademik bir karardan, günümüz koşullarında “barış için mücadele” sorununa geçtiğinde, bütün yüksek perdeden sözler uçup

³ Norveç İşçi Partisi (NAP), ülkesindeki en büyük işçi partisiydi. 1933’te sendikalarda 200.000 üyeye sahipti. İkinci Enternasyonal’dan ayrıldı ve 1919’da Komintern’e katıldı, 1923’te buradan da ayrıldı. Norveç Sosyal Demokratlarıyla birleşti, fakat İkinci Enternasyonal’e geri dönmedi. Uluslararası İşçi Topluluğu’nun (IAG) 1932’deki kurucularından biriydi. IAG’nin Ağustos 1933’teki Paris konferansına katıldı ve burada yeni bir enternasyonalin kurulmasına karşı çıktı. 1934’te İskandinav Sosyal Demokrat partileriyle işbirliğini yeniden benimsemesi, sonradan, İkinci Enternasyonal’e geri dönüş yolunu açtı. 1935’te Norveç’te iktidar partisi oldu ve Troçki’ye sığınma hakkı tanıdı. Norveç İşçi hükümeti bir yıl sonra, ilk Moskova duruşmasını takiben gelen Sovyet baskısıyla, Troçki’yi dört ay boyunca enterne edip susturdu, ardından da onu Meksika’ya gönderdi.

⁴ Jacob Schwab, SAP liderlerinden biri.

⁵ 1893’te kurulan Bağımsız İşçi Partisi (ILP), İngiliz İşçi Partisi’nin yaratılmasında etkin bir rol oynadı, içinde yer aldı ve genellikle sol bir duruş sergiledi. 1931’de İşçi Partisi’nden çıkarılan ILP, bir süre Stalinizmin çekim alanında kaldı. 1930’ların ortalarında merkezci Uluslararası İşçi Topluluğunda (IAG) yer aldı. Daha sonra İşçi Partisine geri döndü.

SAP liderlerine gelince, bir etkiye sahip oldukları sürece, diyelim ki Fransa’da, bunu daima ve her yerde, yerinde sayan merkezileri desteklemek için ve neyin ne olduğunu söyleyen, yani *nesnel* koşulların gereklerini ortaya koyan Bolşeviklere karşı kullanıyorlar. SAP liderlerinin işinin gerici karakteri bu durumda bariz bir açıklıkla gösterilmiş bulunuyor. Çünkü burada varolan sorun, demir ökçeler üzerinde yaklaşan *nesnel* tehlikedir. SAP liderleri yeni koşullar altında, 1923’te Almanya’da uğursuz politikalarıyla bozguna yol açan aynı ölümcül hatayı tekrarlıyorlar: Nesnel durumun acil dayatmasına rağmen, pratik devrimci sonuçlar çıkarma kararlılığından yoksunlar.

Bu makalenin amacı, öncelikle ve özellikle SAP liderlerinin kitlelerin *devrimci* hareketine önderlik etme yeteneğine ilişkin herhangi bir yanılsamayı dağıtmaktır. Bunun nedeni onların kişisel olarak yetersiz insanlar oluşu değildir. Hayır, bu grup içinde, proletaryanın çıkarlarına içtenlikle bağlı, zeki, ciddi ve değerli eylemciler bulmak mümkündür. Nispeten bir barış döneminde, sendikal hareket ya da bir seçim kampanyası hakkında pek de kötü olmayan tavsiyeler verebilirler. Ama zihinsel alışkanlıkla, olayların yüzeyinde kalıyorlar. Asgari direnç hattını arıyorlar. Gerçek engellere gözlerini kapıyorlar. Onlar, devrimci –ya da karşı-devrimci– girdap dönemlerinde mücadelenin mantığını kesinlikle kavrayamıyorlar. Bunu 1923’te trajik bir biçimde kanıtladılar; o zamandan bu yana, sürgün yıllarındaki bütün davranışlarının gösterdiği gibi, hiçbir şey öğrenmediler. Müzmin merkeziler, orta-yol politikacıları ve kombinasyoncular olarak, zor ve sorumluluk gerektiren durumlarda çaresizce kaybolup gidiyorlar; olumlu kişisel özelliklerini yitiriyorlar ve olumsuz bir rol oynuyorlar. Bizim uyarımız kısa bir formüle indirgenebilir: tüm su götürmez erdemlerine rağmen *SAP liderleri, fırtınalı havada kesinlikle beş para etmez pilotlardır*. Ve bugün Avrupa, fırtına işaretleri altında bulunmaktadır.

Bolşevik-Leninistler ve Dördüncü Enternasyonal

Son yıllarda gelişen tek örgüt, bizim örgütümüz, Bolşevik-Leninistlerdir. Her iki Enternasyonal de, yalnızca bozgunları, çöküşleri ve kargaşaları tanır; bunlar teori alanında sıfırı tüketmişlerdir. Birkaç yıl önce, onlarla yan yana duran çok etkili bir Komünist Sağ Muhalefet (Brandler-Thalheimer-Walcher) örgütü vardı. Bugün sadece bu örgütün kırıntıları kalmıştır, SAP kadroları bu kırıntılardan biridir.

Bolşevik-Leninistlerin uluslararası örgütü, 1930 baharında henüz zayıf ve kararsız olan bir temel üzerinde kuruldu. Leninistlerin kısa faaliyet tarihi, aynı zamanda bir iç ideolojik mücadele tarihidir. Yaşamın iniş çıkışlarından kaçıp bizim aramızda bir sığınak arayan bütün bireyler ve gruplar, iyi ki saflarımızı terk etmeyi başardılar. Şu anda Belçika seksiyonu ciddi bir krizden geçiyor. Şüphesiz gelecekte de krizler olacaktır. Devrimci bir örgütün nasıl şekilleneceği konusunda bilgisiz olan dar kafalılar ve züppeler, bizim “bölünme” ve “koptalarımıza” alaycı bir şekilde omuz silktiler. Yine de, genel olarak örgütümüz sayısal bakımdan büyüdü; pek çok ülkede seksiyonlar kurdu; ideolojik olarak çelikleşti; ve politik olarak olgunlaştı. Bu dönemde Hollanda’daki Devrimci Sosyalist Parti [RSP] (Sneevliet) bizim saflarımıza katıldı. Hollandalı OSP, kendini Kadıt kliğinden (Schwab’ın bize karşı sadık müttefiki) kurtardıktan sonra, RSP ile Marksist bir program temelinde birleşti. Amerika’da, AWP (Muste) katı bir ilkesel temel üzerinde Amerika seksiyonumuzla birleşti. Oldukça

Fırtınalı havada beş para etmez pilotlar

SAP liderleri Fransa’da Bolşevik-Leninistlere karşı Zyromsky ve Doriot gibi merkez-cileri destekliyorlar. Böyle yaparken, onların kulaklarına, bizim “sekteçiliğimizi”, hoşgörüsüzlüğümüzü, her saç telini dört parçaya bölme eğilimimizi, vs. vs. fısıldıyorlar. (“Lütfen, tanrı aşkına, bizim o fanatikler gibi olduğumuzu düşünmeyin; uzaktan yakından ilimiz yok...”) Onlar gözlerini bir tek gerçeğe kapamışlardır: Bolşevik-Leninistler, durumun ve gelişme eğilimlerinin tam vaktinde ve doğru çözümlemesini yapan, bu çözümlerden gerekli tüm pratik sonuçları çıkaran, “liderler” cephesindeki döneklilik salgınına, onların sorumsuzluklarına ve mucizelere olan imanlarına karşı uzlaşmaz bir şekilde mücadele eden tek gruptur. Farklılık, Zyromsky ve Doriot’un, Bolşeviklerden “daha sevecen”, “daha açık fikirli”, daha “gerçekçi” olmaları değildir. Hayır, farklılık, ya da talihsizlik, Zyromsky, Doriot ve benzerlerinin, durumun niteliğini anlamamaları, gözlerini Marksistlerin yaptığı gibi açmaya cesaret edememeleri ve gerekli devrimci sonuçları çıkarma kararlılığından yoksun olmalarıdır. Başka bir deyişle, Zyromsky ve Doriot, Brandler, Walcher ve ortaklarının 1923’te geçtiği aynı politik evreden geçiyorlar. Bu koşullar altında, SAP liderlerinin etkisi haydi haydi tehlikelidir, çünkü devrimci politikalara karşı mücadelede, Marksist söz dağarcığını beceriksizce sömürmekle kalmıyorlar, Bolşevik-Leninistlerin hazır formüllerini de kullanıyorlar.

SAP liderlerinin Bolşevik-Leninistlere karşı mücadelesinin bu yeni ve en önemli evresi, dikkatlice ve ciddi biçimde, ta dibine kadar kavranmalıdır; bu kez risk çok daha büyüktür.

Faşizmin baskı uygulamaya henüz başladığı bütün bu ülkelerde, baş tehlike, kitlelerin “pasifliğinde” değil, çeşitli renklerden reformist ve merkezçilerin, proletaryanın hareketinde bir çatlak oluşturmayı sürdürmelerinde yatmaktadır. *Die Neue Front*’un dilini kullanacak olursak, “nesnel olarak”, devrimci direniş gereklidir. “Öznel olarak”, reformistlerden kopmaktan ve kendi içlerinde bir kopuştan korkan merkezçiler, devrimci yola girmeye cesaret etmedikleri ve kendi gerekçeleriyle “kitlelere” seslendikleri ölçüde ... bu olanaksızdır. Böyle yaparak merkezçiler, Leninistlere karşı bir mücadeleye girdiler. Burada da Dördüncü Enternasyonal sorunundaki gruplaşmalar, iç ilişkiler ve hatta argümanların aynısıyla karşı karşıyayız. Bu rastlantı değildir; *bunlar aynı sorunun sadece iki yönüdür*. Sorun Enternasyonal’in inşasına gelindiğinde, SAP’lı merkezçiler –ve özellikle onlar, biz değil– soyut olarak, kendilerini tarihsel gerçeklikten soyutlayarak düşünürler: Nasılsa, bir gün iş yapılacaktır, işçi sınıfı hareketi “yenilenecektir”. Onlara, zaman konusunda sınırsız kredileri varmış gibi geliyor. Ama sorun, faşizm ya da savaş olarak ortaya konulursa, kendisinin ve başkalarının gözünü boyamak daha zordur. Zira perspektif uzak ve biçimsiz değil, çok yakın ve belirgindir. Faşizm merkezci hesaplardan bağımsız olarak, saldırıya şu anda ve kendi temposuyla geçmektedir. Devrimci yöntemlerle direnmek zorunludur, *hemen şimdi, derhal*. “Kitleler” hakkındaki argümana başvuran sağdaki komşularımızın öznel koşullarına uymak değil, kitlelere açıkça tehlikenin nesnel şiddetini anlatmak zorunludur. Bu işi gerçekten yapan herkes, bu sayede Dördüncü Enternasyonal’i hazırlar; o kişinin bayrağını saklamak için hiçbir nedeni yoktur ve olamaz. Bunlar bir ve aynı işin iki yönüdürler.

gitmiştir; SAP, konferansa, her tarafına pasifist dar kafalılık ruhu sinmiş olan ikinci bir “pratik” önerge sunmuştur.

Bu nedenle, *Die Neue Front*’ta yayınlanan, “Leninist teori ve pratiğin [!], savaş sorununda tek [!] ve gerçek [!] taraftarlarını nasıl IAG’deki partiler içinde bulduğunu” anlatan lâf salatasını iğrenmeden okumak olanaksızdır. Lenin’e göre, herhangi türden bir kararın görevi, oportünistleri teste tabi tutmak, onlara hiçbir kaçış yolu bırakmamak, teşhir etmek ve söylemleriyle eylemleri arasındaki çelişkileri yakalamaktır. Oportünistlerin oy verecekleri “devrimci” bir önerge, Lenin tarafından bir başarı olarak değil, ama bir sahtekârlık ve suç olarak tanımlanmıştı. Ona göre, tüm konferansların görevi, “saygıdeğer” bir önerge sunmak değil, baskı ve fırtına dönemlerinde proletaryaya ihanet etmeyecek militanların ve örgütlerin seçimini başarmaktır. *SAP liderliğinin yöntemleri, Lenin’in yöntemlerine taban tabana zıttır*.

SAP delegasyonu, konferansa bir *ilkesel karar* taslağı sundu. Bütün SAP belgeleri gibi bu taslak da, en keskin sorunlardan ustaca kaçmanın yanında, genel, “radikal” bir postülar toplamıdır. Bununla birlikte, bu belge, dünya durumu üzerine akademik tezlerden çok daha fazla, mevcut parti çalışmasına vurgu yapmaktadır.

SAP’ın hazırladığı bu taslağın akıbeti ne oldu? Okuyoruz: “Konferansa sunulan ilkesel karar taslağı, zaman olmaması [!] ve (?) bazı partilerin (?) bunu dikkate alacak fırsatları olmaması [!] nedeniyle oylamaya sunulamamıştır.” Marksistler için bu tek cümle bütün ciltlerden daha değerlidir. Konferans aylarca ertelendi; bir buçuk yıl aradan sonra toplanabildi, bu dönemde çok önemli olaylar oldu; yolunu şaşırmış olan işçi sınıfı öncülleri açık yanıtlar bekliyor... Öyleyse? Öyleyse, konferans, ilkesel kararı onaylamak için zaman [!] bulamamıştır.

İkinci argüman (“ve”) hiç de daha iyi değildir: Bazı partiler (hangi partiler?), çağımızda işçi sınıfı hareketine yön vermeye hizmet etmesi gereken bu ilkeler üzerinde uzun uzun düşünme fırsatı bulamamışlar (neden?). Peki, genel olarak bu “aynı partiler” neyle meşguldür? IAG, üç yıldır varlığını sürdürmekte. Hangi ilkesel temel üzerinde? Hiç kimse bilmiyor. “Bazı” partiler ilkesel sorunlar üzerinde zaman harcamayı gereksiz buluyor. Konferans da bununla meşgul olacak zaman bulamamaktadır. Bundan daha tahripkâr, daha vahim ve daha aşağılık bir bahane tasavvur etmek mümkün müdür?

Gerçek şu ki, konferansın sefil bilançosu, vakit yetersizliği ile değil, bileşiminin heterojen yapısı ile, sağ-merkezci katılımcıların ağırlığıyla açıklanabilir. Bu aynı heterojen özellik, IAG’ye bağlı “bazı” partilerde kendini göstermektedir. Bu nedenle, en keskin, yani en ertelenemez ve en önemli sorunlara dokunmama ihtiyacı hasıl olmaktadır. *IAG’nin tek ilkesi, ilkeler hakkında sessiz kalmaktır*.

Bolşevik-Leninistlerin uluslararası plenumunun, Ağustos 1933’te toplanan IAG konferansına ilişkin olarak 13 Eylül 1933’te yaptığı değerlendirmeyi hatırlayalım: “Yeni Enternasyonalin, tümüyle farklı ve hatta zıt temellerden hareket eden örgütler tarafından inşa edilebileceğinden şüphesiz söz bile edilemez... Konferansın çeşitli renkleri taşıyan çoğunluğu tarafından onaylanan ve tümüyle bu rengârenk çeşitliliğin damgasını taşıyan kararlar göz önüne alındığında, Bolşevik-Leninistlerin plenumu, bu kararlara ilişkin herhangi bir politik sorumluluk üstlenmenin olanaksız olduğunu açıklar.” Hayalleri olmayanlar, onları kaybetmek durumunda kalmazlar!

Merkezciliğin “esashı sorunu”

Konferans, Hollandalı delegeler Yoldaş Sneevliet ve Yoldaş Schmit’in Dördüncü Enternasyonal lehine verdikleri önergeyi reddetti. *Die Neue Front* tarafından bulandırılmış açıklamalara biraz daha yakından bakalım.

Öyle görünüyor ki, SAP delegeleri, Hollandalıların önergesini, oylamaya sunulmaması, yalnızca “aşağıda imzası bulunan örgütlerin arzusu” ifadesinin kalması *koşuluyla* imzalamaya hazırdılar. Ama arzu, bir *niyeti* de beraberinde getirir. Bir arzuyu dile getiren kişi, bu niyetini gerçekleştirmenin yollarını arar. Bir konferansta, bu bir seçim yoluyla gerçekleştirilir. SAP delegelerinin, önerge aleyhinde oy veren ve özünde Dördüncü Enternasyonal’e karşı olanların tümünü zorlama fırsatını memnuniyetle karşıladıkları sanılabilir. Ama hayır. Schwab, önerge lehinde oy kullanmayı reddediyor; bizzat o buna karşı olduğu için değil, *diğerleri* buna karşı olduğu için. Bu arada, çoğunluk da aleyhte oy kullanmıyor ... ama korkakça çekimser kalıyor. Bu, çekimser kalan Doriot’u, konferansın “Troçkist Dördüncü Enternasyonal düşüncesi”ni kınadığı”nı yazmaktan alıkoymuyor. Tüm bunlardan bir şey anlayabildiniz mi? Ama bekleyin, bu yalnızca başlangıç.

Hollandalıların önergesi, öyle görünüyor ki, “mevcut fiili durumdan tam bir kopuklukla” ve “görevin barındırdığı esashı soruna” ilişkin anlayış eksikliğiyle ayırt ediliyor. Farz edelim ki öyle. Peki, SAP delegasyonu neden böylesine zavallı bir önergeyi imzalamayı kabul etti? Schwab, çok açık ki, kendi imzasına çok fazla değer vermiyor (bu arada, bunu 1933’te zaten göstermişti!). Ama buna rağmen, SAP’ın özdeki konumu nedir? Okuyoruz: “nesnel gerekliliğine karşın, yeni Enternasyonalin ilânı, öznel nedenlerle şu anda olanaksızdır.” İlk olarak, burada “yeni bir Enternasyonalin ilânı” ile Dördüncü Enternasyonal için mücadelenin gerekliliğinin ilânının, bilinçli olarak, yani utanmazca birbirine karıştırıldığını görüyoruz. Biz ikincisini talep ediyoruz, birincisini değil.

Bununla birlikte, bu meselenin içindeki “esashı sorun” nerede yatmaktadır? Dikkat edin, yeni Enternasyonal *nesnel olarak* gerekli, ama *öznel olarak* olanaksız. Daha basit terimlerle, yeni Enternasyonal olmaksızın proletarya ezilecektir, ama kitleler henüz bunu anlayacak durumda değiller. Marksistlerin görevi, öznel faktörü nesnel faktörün seviyesine çıkarmak ve kitlelerin bilincini tarihsel gerekliliği anlamaya daha yakın hale getirmek, daha basit terimlerle, kitlelere, henüz farkına varmadıklarını kendi çıkarlarını anlatmak değildir de nedir? Merkezçilerin “esashı sorunu”, büyük ve ertelenemez bir görev karşısında göstermiş oldukları esashı korkaklıktır. SAP liderleri, *tarihteki sınıf bilinçli devrimci etkinliğin* önemini anlamıyorlar.

Die Neue Front, bizim Doriot’un iddiasına ilişkin olarak yaptığımız düzeltmeyi zikrediyor: “Kitlelerin mevcut durumunu gözardı etmek” mümkün değildir. Öyleyse, Doriot neden, kendisinininkile kıyaslanamayacak kadar büyük kitle desteğine sahip olan Komünist Parti ile ilişkisini her şeye rağmen kesti? Bilinmeyen “kitleler” ile ilgili bu özet ve içi boş iddia, liderlerin yetersizliklerini gizlemek için arkasına saklandıkları sefil bir safsatadır. Partisiz, yani sayıca en güçlü olan “kitleler”, herhangi bir Enternasyonalin dışında duruyorlar. Partili “kitlelerin” ezici çoğunluğu, İkinci ve Üçüncü Enternasyonal içinde bulunuyor, IAG’nin arkasında değil. IAG’ye bağlı örgütlerin eski otlaklarına, “kitlelere” dönmesini isterken, Zyromsky’nin iyi bir nedeni vardır. Her ne şekilde olursa olsun IAG’nin arkasında kitleler yoktur. Sorun, kitlele-

önderlik yapabilme konusunda *onun sözüne güvenmemizi* sağlayacak cinsten değildir. Her durumda, mevcut hazırlık dönemi düşünüldüğünde, SAP liderlerinin doğru bir teorik tutumla ve devrimci çizgilerinin açıklık ve tutarlılığıyla liderliği hak ettiklerini kanıtlamaları gerekmektedir. Eyvah ki, onlarda bu niteliklerin esamisi bile okunmuyor!

Kendi eksenleri olmadığı için, başkalarının farklı ve hatta zıt yönlelere uzanan eksenlerine “bağlanmaya” çalışıyorlar. NAP özünde bir İkinci Enternasyonal partisidir; ILP tereddüt içinde Üçüncü’ye doğru sürüklenmektedir; Hollanda partisi ciddi olarak Dördüncü’yü destekliyor, Doriot ve PUP’çular “tam birlik”ten yanalar; bu arada SAP’lı simyacılar Alman işçilerine, ihtiyaç duyulan şeyin bu değişik unsurların içinden süzülüp çıkarılacağını garanti ediyorlar.

Teorik olarak İki Buçukuncu Enternasyonal’in²¹ ikinci bir başlangıcı elbette ihtimal dışı değildir. Ama bu türden ilk acıklı deneyimin varlığı yüzünden, ve özellikle de sınıf mücadelesinin aşırı keskinleşmesi yüzünden, ikinci deneyim, olsa olsa birincisinden daha zayıf ve çok daha önemsiz olduğunu kanıtlayacaktır. Bu tahmin, içindeki merkezkaç kuvvetlerin tüm merkezci formüllerden çok güçlü olduğunu göstermiş olan IAG’nin kısa tarihinde çoktan yeterli kanıt bulmuştur. Bir kez daha bazı taze gerçekleri hatırlatmamıza izin verin.

NAP ciddi bir oportünist partidir; hatta burjuvazi, devletin yönetimini ona emanet etmiştir. NAP’ın SAP ile ilişkisini kesmesinin nedeni budur. Bolşevik-Leninistler, ciddi bir devrimci örgüte sahiptirler; kendi gelenekleri ve kendi prensipleri vardır. SAP’ın Bolşeviklerle ilişkisini kesmesinin nedeni budur. Schwab’ın dayandığı Kadtkliği (OSP içinde), ilk ciddi denemede devrimci safları terk etti. Schwab, Dördüncü Enternasyonal’i gerçekten destekleyen Schmidt’in lider grubuyla ortak bir dil bulamaz. Schwab ve dostları American Workers Party’yi (Muste) sanki “kendi” örgütleri gibi düşündüler, şimdi AWP bizim seksiyonumuzla birleşti. Schwab, Belçikalı Spaak’ı²² IAG’ye girmeye ikna etmeyi neredeyse başarmıştı. Ama Spaak aniden Majestesinin bakanı oldu. Ve olaylar gelecekte de aynı şekilde devam edecek. ILP’nin merkezci diplomatları, partilerini daha da parçalanmaktan kurtaramayacaklar. İsveç Partisi (Kilbom) içinde bir farklılaşma kaçınılmazdır. İşçi sınıfı hareketine sağlamca yerleşmek için, bugün her zamankinden fazla, açık ilkelere ve uzaklardan kolayca fark edilebilen belirgin bir bayrağa sahip olunmalıdır.

²¹ İki Buçukuncu Enternasyonal (ya da Uluslararası Sosyalist Partiler Topluluğu), Şubat 1921’de, devrimci kitlelerden gelen basınç altında İkinci Enternasyonal’den ayrılan merkezci partiler ve gruplar tarafından oluşturuldu. Liderlerinin İkinci Enternasyonal’den temelde farklı bir yönelimi yoktu ve başlıca görevleri, işçiler arasında artan Komünist etkiye karşı bir denge rolü oynamaktı. İki Buçukuncu Enternasyonal 1923 Mayıs’ında İkinci Enternasyonal’le yeniden birleşti.

²² Paul-Henri Spaak (1899-), Belçika İşçi Partisi’nde bir sol-kanatçıydı ve 1934’te *Action Socialiste*’in editörüydü. Troçki 1933’te Fransa’ya geldiğinde, Spaak öğüt almak için onu ziyaret etti. Fakat 1935’te Belçika kabinesinde bakan ve 1950’lerde NATO genel sekreteri olarak, diğer öğüdün dinledi.

tır! Her şeyden önce bu, proletaryanın uluslararası birliğinden vazgeçmek demektir, çünkü oportünistler, Enternasyonal olarak adlandırdıkları ve barış zamanında merkezci mankafaları yatıştırmak için sürdürdükleri bu masalı savaş zamanında tekrar ortadan kaldıracaklar. “Evrensel”, “tam” birlik, en zor koşullar altında en kötü bölünme olasılığı anlamına gelir.

Birkaç satır sonra şunları okuyoruz: “Bu Enternasyonal, *tarihsel sürecin* eseri olacaktı, ve ancak *kitlelerin eylemleri* sayesinde şekil alabilecektir”. Çok güzel! Ama öyleyse neden siz başkasının işine burnunuzu sokuyorsunuz; ne “tarihsel süreç” ne de “kitleler” tarafından size bunun için bir temsil gücü verilmedi, öyle değil mi? ... Makalenin yazarı, eski güzel günlerde “devrimci formülleri” kadercilik ve secdeye varma pratiği ile ilişkilendirme alanında virtüöz olan Rus Menşeviklerinin başarılı bir öğrencisidir. Ama bu SAP’lı öğrenci, gerçekten, merhum Martov gibi sol merkezciğin klâsik şahsiyetlerinden ne kadar da cahil, zayıf ve güçsüzdür!

Şu anki görev, Leninist gençlik kadrolarını hazırlamak, onları çağımızın görevleri düzeyine yükseltmektir. Bu alanda gerekenler, özel teorik açıklık, ideolojik dürüstlük, ve oportünizm ve diplomasi ile uzlaşmazlıktır. SAP’ın Stockholm Bürosu’ndaki politikaları, haleflerimizin devrimci eğitiminin temel talepleri açısından kesin bir maskaralıktır! Bu hoş görülemez.

İki Buçukuncu Enternasyonal?

“İAG’nin evrimine” umut bağlayan iyimserler, kendilerine şu sorunun cevabını vermek zorundadırlar: Bu evrim nasıl ve neden sağa doğru değil de, sola doğru bir evrim olmak zorunda olsun? İAG’ye katılanların başlangıçtaki pozisyonları Marksizmden çok uzaktır. Kilbom, Doriot, PUP’çular, Maurin (küçük-burjuva bir Katalan milliyetçisi), Leninizmin açık düşmanlarıdır. Bu partiler, mevcut faaliyetleri içerisinde birbirleri üzerine zerrece etkiye bulunmamaktadırlar. Bunların delegeleri, her bir buçuk yılda bir ilkesel sorunları tartışmak için “zamanın yeterli olmadığını” göstermek üzere bir araya geliyorlar. Bu durumda “işçi sınıfı hareketinin yenilenmesi” ve her şeyden önce bizzat İAG’nin üyelerinin yenilenmesi sonuç olarak nasıl gerçekleşecektir? Görünen tek yanıt şu: “Tarihsel süreç” sayesinde.

Ama tarihsel süreç her şeyi “doğurur”; merkezcilik gibi, reformizm gibi, faşizm gibi, Bolşevizmi de. “Kitle eylemleri” de çok çeşitlidir: Lourdes’e hac yolculukları, Nazi halk oylamaları, reformist seçimler, vatansever gösteriler, hainlerin liderliğindeki grevler ve son olarak, merkezci liderlikleri nedeniyle ölmeye mahkûm olan devrimci mücadeleler (Avusturya, İspanya). Ve bu arada, önümüze tümüyle farklı bir soru çıkmaktadır: *SAP adıyla bilinen küçük propaganda örgütü, “tarihsel sürece” ve gelecekteki “kitle eylemlerine” ne gibi bir içerik kazandırmak üzere kendini hazırlamaktadır?* İnsanın, dikkatleri net fikir yoksunluğundan uzaklaştırmak için, kendini *gelecekteki* (!) kitle eylemlerinin gösterişli tavus kuşu kuyruğuna bağlaması ne kadar da saçma. SAP’a liderlik eden grubun geçmişi (1923!) hiç de devrimci kitlelere

rin *bugün* ne düşündüğünde değil, Bay Liderlerin kitleleri eğitmek için hangi ruhla ve ne yönde hazırlandıkları noktasında yatmaktadır.

Şu bir gerçek ki, İAG’ye bağlı partiler içinde, Dördüncü Enternasyonal’e karşı olanlar kitleler değil, liderlerdir. Neden? Onlar aynı nedenle ilkesel karara da karşı çıkıyorlar. Merkezci özgürlüklerini kısıtlayacak herhangi bir şey istemiyorlar. Marksizmden bağımsız olmak istiyorlar. Kolayca anlaşılabilen nedenlerle, Marksizmi “Troçkist Dördüncü Enternasyonal düşüncesi” olarak nitelendiriyorlar.

SAP liderleri, Hollandalılar hariç, herkesle ortak bir dil bulmayı başardılar. Raporda, *sadece* Sneevliet ve Schmit’e karşı bir polemik göze çarpıyor. Konferansta çoğunluğu oluşturan oportünistlere karşı tek bir eleştirel söz yok! Sadece bu bile Shwab ve ortaklarının sırtlarını Marksistlere, yüzlerini ise oportünistlere çeviren merkezçiler olduklarını kanıtlamaya yetmez mi?

“Silahsızlanma” ya da ... hadım etme?

Tüm diğer başarılarına ek olarak, konferans, barış için resmi olarak bir “mücadele” başlattı. Hangi yöntemlerle? Eski Alman yöntemleriyle: O ... bir *Verein* (birlik) yarattı, bir Barış Dostları *Verein*’i. Bu “*Verein*” üç (tam üç tane!) partinin temsilcilerinden oluşuyor ve “İnisiyatif Komitesi” olarak adlandırılıyor.⁶ Bu İnisiyatif Komitesi –dikkatinizi çekerim!– Barış Mücadelesi İçin Enternasyonal Komite olarak adlandırılacak yeni bir “*Verein*” oluşturmakla görevli. Neden tek başına bu isim emperyalistleri postalları içinde titretsin ki. *Die Neue Front* raporlarına göre, Barış Mücadelesi İçin Enternasyonal Komite’nin görevi, “gerçek bir [aman, aman!] silahsızlanma ve barış için dünya çapında bir kitle hareketini resmen başlatmak ve sürdürmek”tir. Geleneği olduğu üzere SAP, “uluslararası barış mücadelesini yaimak için” özel bir önerge veriyor. Her zamanki gibi, konferans bu önergeyi de dikkate alacak durumda değildi (tabii ki zaman yokluğundan). Ama, tam üç kişilik bir komite kurulduğuna göre, en önemli iş başarılmıştır. Shwab haklı; konferans “Mevcut koşullarda, başarılmaması mümkün olan her şeyi başarmıştır.” Bu melankolik yoruma razı olmaya hazırız.

SAP’ın konferansta kabul görmeyen “Barış Mücadelesi” önergesi, –hakkını vermek gerekir–son dönemde rastladığımız en acıklı oportünist düşünce kırıntısıdır. Bunun yazarları için, ne Marksizmin tarihi, ne işçi sınıfı içindeki eğilimlerin çağlar boyu süren mücadelesi, ne de savaş ve devrimlerin taze deneyimi mevcuttur. Bu simyacılar, kendi tılsımlı taşlarını⁷ yeni yeni keşfediyorlar.

Die Neue Front’tan öğrendiğimize göre, gelecekteki “dünya çapında” mücadelenin merkezi sloganı, “gerçek silahsızlanma” olacaktır. Litvinov’un sloganı “doğrudur”. Litvinov’un tek hatası, bu sloganyla “yalnızca hükümete” başvurmasıdır. Böylece, bizim simyacılarımız, hiç şüphe yok ki devrimci deneyimlerin ve Marksist teorisinin bütün kazanımlarını yıkıyorlar. Silahsızlanma sloganının doğru olduğunu kim söy-

⁶ “Martov bir yerde, “Siz Bolşevikler Bern Enternasyonal’i’ni eleştiriyorsunuz, ama ‘sizin’ arkadaşınız Loriot ona katılıyor,” diye yazmış. *Bu bir dolandırıcının argümanıdır*. Çünkü herkesin bildiği gibi, *Loriot, Üçüncü Enternasyonal için açıkça, dürüstçe ve kahramanca mücadele ediyor*.” Lenin’in argümanının hiçbir açıklama gerektirmediğine inanıyoruz. -L.T.

⁶ Her zamanki gibi, hangi partiler olduğu bize söylenmiyor -L.T. (İnisiyatif Komitesinde temsil edilen bu üç parti, SAP, Doriot’un Fransa’daki grubu ve Joaquin Maurin önderliğindeki İspanyol grubuydu -çn.)

⁷ Başka madenleri altına çevirdiği varsayılan tılsımlı taş -çn.

ledi? Çöküş dönemi Kautsky'si, Leon Blum, Litvinov, Otto Bauer ve "bizzat" Bela Kun. Peki ama, Marx, Engels, Lenin ve en parlak döneminde Üçüncü Enternasyonal bu soruna nasıl yaklaştılar? Bununla ilgili tek bir sözcük bile duymuyoruz. Oysa Engels silâhsızlanma programına karşı halk milisleri programını savunmuştur ve – ne kadar korkunç!– öğrenci gençliğin askeri eğitimden geçirilmesini istemiştir. Lenin, "silâhsızlanma" düşüncesine verilecek en küçük bir ödünün uzlaşmaz bir şekilde karşısında olmuştur. 1916'da, gençliğe yazılan özel bir makalede, Lenin, baskı ve sömürünün varlığı devam ettiği sürece, silâhların, devletler arasında olduğu gibi sınıflar arasındaki ilişkilerde de gerekli bir etken olarak kalacağını açıklamıştı. Bugün burjuvazi gençliği militarize ediyor. Lenin şunları yazmıştı: "Yarın, belki de kadınların militarizasyonuna gerek duyulacak; buna biz çok daha iyi olur ... kapitalizme karşı silâhlı ayaklanmanın zamanı daha da yaklaşıyor deriz." Savaşı lanetlemek ve silâhsızlanmayı istemek durumunda mıyız? Devrimci sınıfın kadınları asla böyle aşağı bir role razı olmazlar. Onlar çocuklarına şunları söyleyecekler: "... size silâh verilecek. Silâhlarınızı alın ve savaş sanatını öğrenin. Bu bilim, proleterler için gereklidir...."⁸ Lenin şunları söyleyerek devam ediyor, "topları ve tüfekleri kullanmayı öğrenmek için çaba göstermeyen ezilen bir sınıf, köle muamelesi görmeye layıktır." (Komünist Enternasyonal'in Köleleri, dikkat edin!) Aynı dönemde Lenin, defterine Almanca olarak şunları not ediyor: "Silâhsızlanma, hadım etme demektir. Silâhsızlanma, gerici bir Hristiyan feryadıdır. Silâhsızlanma, emperyalist gerçekliğe karşı mücadeleyi değil, önümüzdeki dönem içinde *bundan* kaçmayı gerektirir, ki bu dönem *sonrasında* sosyalist devrimin zaferi gelecektir."

Bununla birlikte, Sovyet diplomasisinin kapitalist hükümetlere silâhsızlanmayı önermiş olmasının bir zararı yoktur. Asıl zarar ve suç Komünist Enternasyonal'in ve bugün SAP'nin bu öneriyi proleterya için bir slogana dönüştürmüş olmaları gerçeğinde yatıyor. Gerçekte, Sovyet diplomasisinin deneyimini, hem burjuva hem de sosyalist pasifizmin gerçek dışılığını, yanlışlığını ve yanılgılarını ortaya çıkarmak ve anlatmak için kullanmak gerekmektedir.

Şu ya da bu kapitalist hükümet, verili tarihsel koşullar nedeniyle "silâhsızlanmayı" herhangi bir şekilde gerçekleştirmek zorunda kalsa bile, bu askeri-diplomatik "reform" hiçbir şekilde barışı garanti edemez. Bolşevik-Leninistlerin *Savaş ve Dördüncü Enternasyonal* başlığı altındaki tezleri, diğerlerinden farklı olarak şunları söyler: "Silâhsızlanma savaşa karşı bir önlem değildir, çünkü bizzat Almanya deneyiminde de gördüğümüz gibi, dönemsel silâhsızlanma, yeniden silâhlanma yolunda sadece bir aşamadır. Yeni ve üstelik daha hızlı bir silâhlanma olasılığı, modern endüstriyel teknolojinin doğasında vardır. "Evrensel" silâhsızlanma, gerçekleştirilseydi bile, yalnızca daha güçlü sanayileşmiş ülkelerin askeri üstünlüklerinin güçlenmesi anlamına gelirdi.... Silâhsızlanmayı "savaşı önlemenin tek gerçek yöntemi" olarak sunmak, küçük-burjuva pasifistlerle ortak bir cephe uğruna işçileri aldatmak anlamına

oluşturuldu. SAP, Stockholm Bürosunun liderliğini ele geçirmek için, NAP'ın gölgesiyle ve tam da gerçek küçük-burjuva dar kafalı Kadı ile birleşti (Bolşeviklere karşı tüm ittifaklar iyidir!). Gerçeği ortaya koymak gerekir; genç Leninistler konferansta izin verilemez bir itaatkârlık gösterdiler. Onlar, merkeziliğin en önemli özelliğini, devrimcilerin yoluna dikilmekteki ya da oportünistlerin çıkarlarını koruyabilmek için onları sırtlarından vurmaktaki sonsuz istekliliklerini anlama konusunda yetersiz bir şekilde eğitilmişlerdi.

IAG'nin son konferansında, Stockholm Gençlik Bürosu temsilcisi, Sneevliet ve Schmit Yoldaşı sekterlikle suçladı ve onlara bir "realizm" dersi vermek için, bu genç birleştirmeci, aynı anda iki önerge için de oy kullandı: hem Dördüncü Enternasyonal lehindeki Hollanda önergesi için, hem de Dördüncü Enternasyonal aleyhindeki SAP önergesi için. İlkelerdeki bu maskaralıklara tolerans göstermek, sağlıklı devrimciliğin en temel gereklerini ayaklar altında çiğnemek demektir.

Stockholm Bürosu tarafından yayınlanan Fransa *Bülteni* (No.1, Nisan 1935), yeni bir politik skandalı temsil ediyor. Başyazı, sanki okuyucuları çelişkiye düşürmek, yanıltmak ve aldatmak için özellikle yazılmış gibi görünüyor. Katılımcı örgütler kasıtlı olarak muğlak ifadelerle sıralanmaktadır; Bolşevik-Leninist gençlik örgütleri, Amerikan Spartaküs Gençlik Ligi hariç, bilinçli olarak sessizce atlanırken, oportünist kanat aşırı derecede abartılıyor. Merkezci beyler, "saygın" (yani oportünist) topluluk içinde devrimci müttefiklerle yan yana görülmekten daima *utanırlar*!

Stockholm Bürosu'nun görevi, tümüyle olumsuz bir tarzda açıklanmış: "Onun görevi, yeni bir bölünmeyi hazırlamak değildir." Zyromsky buna doğru bir şekilde yanıt veriyor: Ama büronun varolması bir bölünmedir, zira gençlik grupları bundan böyle iki değil, üç eksen üzerinde ilerlemek zorundadır. Eğer eski eksen değersizse, ancak o zaman yeni bir "eksen" önerilebilir ve önerilmelidir; bu arada yeni eksen güvenilir, sağlam ve tarihsel amacına cevap verebilir olmalıdır. Bununla birlikte, talihsizlik, merkeziliğin *kendi* eksenine sahip olmadığı ve olamayacağı olgusunda yatmaktadır.

Başyazı birdenbire şunları söylüyor: "Stockholm Bürosu, İspanya Sosyalist gençliği ile birlikte, yeni bir Enternasyonal talep ediyor [!]" Ama sevinmek için acele etmeyin. İspanyollara bir öpücük gönderdikten sonra, diplomatımız, bizzat Doriot'u, PUP'cuları, Zyromsky'yi ve "tam birliğin" tüm peygamberlerini hatırlatıyor ve derhal ekliyor: "Onun [Stockholm Bürosu'nun] görevi, ayrılığın üstesinden gelmektir ... bir ve tek gerçek Enternasyonal'i gerçekleştirmek için." Bu nedenle, yeni bir Enternasyonal değil, iki eski Enternasyonal'in birleşmesi. Demek ki SAP, tümüyle öğretmeni Miles'i takip ederek, prensipte kendisini reformistler ve yurtseverlerle birlik yanlısı olarak ifade ediyor.

Ya *Die Neue Front*'un oldukça yersiz bir şekilde atıfta bulunduğu, "oportünistlerle birlik, işçilerin "kendi" ulusal burjuvazisiyle ittifakıdır ve uluslararası işçi sınıfının bölünmesi demektir" diyen Lenin'e ne demeli? SAP liderleri bu konuda ne söyleyecekler? Doğal olarak, oportünistlerle *geçici* bir örgütsel bağ, özel somut durumlarda, koşullar tarafından zorlanabilir.²⁰ Ama bunu bir prensip haline getirmek bir ihanet-

⁸ Lenin, "Silâhsızlanma" Sloganı, Ekim 1916, *Collected Works*, cilt 23, s.94.

²⁰ Savaştan sonra, Üçüncü Enternasyonal'in Fransız üyelerinin, oldukça uzun bir dönem boyunca, SFIO ile birlikte, Bern (İki Buçukuncu) Enternasyonal'i'nde yer aldığını hatırlatalım. Bu konuda, Lenin ile Martov arasında öğretici bir polemik patlak verdi. Lenin'den okuyalım:

müşlüğünü ve yanlışlığını okuyucularının önünde teşhir etmeyecek ölçüde; onların yaptığı sevdalı kumrular gibi öfkeli öfkeli guruldamaktı.

Daha da önemlisi, Norveçli işçiler için yalnızca NAP ile İkinci Enternasyonal dışında kalan yurtdışındaki tüm “devrimci” partiler arasındaki ittifak vardı; bu ittifakın bayrağı altında NAP “liderleri” görevlerini mükemmel olarak yerine getirebildiler. Ve oportünistlerle bir ittifakın hatırı için devrimcilerle olan yarı-ittifakı bozduklarını kendi taraftarlarına itiraf etmek SAP liderlerine çok rahatsız edici geldiğinden, “Troçkistlerin Dördüncü Enternasyonal’i önümüzdeki perşembe ilân etmek istedikleri” şeklinde aptalca bir dedikodu yaydılar, oysa SAP herhangi bir maceracılığa yabancı, akli başında ve temkinli bir yapı olarak istiyordu ki ... sahi ne istiyordu? “Tarihsel süreçle” birleşmek. Bu ünlü ve zengin güveyin adresi eski ve deneyimli merkezci muhabbet tellalları tarafından çok iyi bilinmektedir.

SAP liderlerini şu anda en çok meşgul eden şey, NAP’la aralarındaki gayri meşru ilişkinin öyküsünü *işçilere unutturmaktır*. Eski sorunları ortaya dökmekle alevi ne? Tranmael, her nasılsa, ... şükür ki herhangi bir münasebetsiz gürlütle çıkarmadan bizden uzaklaşıyor. Elimizde Almanya’ya dair pek çok sorun var ... Hitler ... savaş tehlikesi ... vs., vs.. Hayır, bu ukalâların NAP ile yürüttükleri aşâğılık politikasının aşâğılık çöküşünü hasır altı etmelerine *izin vermeyeceğiz*. Onları, işçilere hesap vermeye zorlayacağız. İleri işçileri kimin haklı olduğu sorunu üzerinde ayrıntılı bir şekilde düşünmeye çağıracağız, biz mi SAP mı?

Almanya’daki Bolşevik-Leninistler bu sorun üzerinde canlı bir kampanya yürütmekle yükümlüdürler, çünkü bu rezil deneyim SAP’ın kendini beğenmiş stratejistlerine hiçbir şey öğretmemiştir. Tam tersine, daha da *sağa*, çelişkiler içine, bataklık içine kaymışlardır. Kafalarının en derinlerinde, aşırı solculukları sayesinde (“Troçkistlerin” hain etkisi altında) Tranmael’i uzaklaştırdıklarını düşünüyorlar. Ama şimdi başka şekilde hareket edecekler. Ne yaparsa yapsın, Kilbom’un kollarının arasından kaçmasına izin vermeyecekler. Fakat bu insanların kendi hatalarından ders çıkarmalarını engelleyen şey nedir? Onların ciddi şekilde kemikleşmiş, tümüyle muhafazakâr merkezci politik psikolojileri.

SAP’ın Stockholm gençlik bürosundaki ölümcül rolü

Gençlik hareketi alanında, IAG içinde olduğundan farklı bir gruplaşma –her nasılsa bugüne kadar– şekillendi; ama SAP liderlerinin politikaları, özellikle devrimci gençlik arasında zararlı olan aynı ilkesiz ve pazarlıklık karakteri buraya da taşıdı. Bugünkü kompozisyonu içinde Stockholm Bürosu, hayali büyüklükler aracılığıyla, büyük NAP¹⁷ hayaleti ve OSP’yi¹⁸ (Hollanda) “temsil eden” küçük Kad¹⁹ kliği aracılığıyla

¹⁷ Troçki burada bir hata yapıyor. Stockholm Gençlik Bürosu, NAP ile değil, Norveçli Mot Dag grubu ile oluşturuldu.

¹⁸ Hollanda Bağımsız Sosyalist Partisi (OSP), 1933’teki Dörtler Deklarasyonunun bir diğer imzacısıydı. Sağ kanadın bölünmesinden sonra, OSP, 1935’te Devrimci Sosyalist Parti ile birleşerek, Hollanda Devrimci Sosyalist İşçi Partisi adını aldı.

¹⁹ J. de Kad¹⁹, Hollanda OSP’nin sağ kanadının, Uluslararası Komünistler Birliği (ICL) ve Troçki’ye düşman olan lideriydi. O ve grubu 1934 yazında istifa etti, bu da ICL ile çalışmayı isteyen OSP güçlerini kuvvetlendirdi.

gelir.”⁹ Bu nokta doğrudan doğruya Stalinistlere yöneliktir, ama SAP için de geçerlidir.¹⁰

Marx, Engels, Lenin ve onların öğrencileri olan Bolşevik-Leninistlerin hata yaptıklarını varsayalım. Peki neden, SAP’ın teorisyenleri, bizim öğretmenlerimizin tam olarak nerede hata yaptıklarını anlatma zahmetine katlanmadılar? Bizim yenilikçilerimiz, herhangi bir açıklama getirmeden, en önemli sorunların birinde Marksizmin devrimci geleneklerini kolayca çiğnediler. Bu şaşkıncı olgu nasıl açıklanabilir? Çok kolay. Bizim simyacılarımız, ne teori ile, ne tarihsel deneyim ile, ne de gelenek ile ilgileniyor. Onlar, gözleriyle, koku alma organlarıyla ve güvenilir sağduyularıyla tahminler yaparak hareket ediyorlar. Her özel durumda, tılsımlı taşı keşfetmek istiyorlar.

Bunlara ek olarak, savaştan kaçmak için kapitalist hükümetlerin silâhsızlanmaları talebinin, sınıf mücadelesinin fiziksel aşamasından kaçmak için faşist derneklerin silâhsızlandırılması (kapitalist hükümet tarafından) talebiyle aynı politik zemine denk düştüğünü söylemek gerekir. Bu her iki “talep” de küçük-burjuva korkaklığından kaynaklanmaktadır ve burjuvaziyi silâhsızlandırmaya değil, proletaryayı demoralize etmeye yaramaktadır.

“Barış mücadelesi”

Böylece, SAP’ın önerisinin merkezinde, Lenin’in sözleriyle, “hoş, insani ve barış, silâhsızlanma, vs. ile ilgili hemen hemen sol ifadeler” yer almaktadır. IAG konferansında oluşturulmuş olan komite tarafından kurulacak yeni komitenin görevi, “geniş çaplı bir barış mücadelesi”ni geliştirmek olacaktır. *Geniş çaplı bir mücadele!*...

Sınıf mücadelesi ile ilgili sekte görüşe göre, çözüm, “tüm dünya üzerindeki savaş karşıtları [!]” ile birlik olmaktan geçiyor. Marksist literatür, henüz, “savaş karşıtları”nın politik anlamını içermiyor. Profesyonel “savaş karşıtları”, Quakerler, Tolstoycular, Gandicilerdir; bunlardan sonra da, salon pasifistleri, demokrat gevezeler, akrobatlar ve şarlatanlar gelir. Marksistler, burjuvazinin ve emperyalist savaşların sınıf düşmanlıklar, ama ister savunma isterse saldırı durumunda olsun, ulusal kurtuluş savaşlarının ve devrimci savaşların savunucusudurlar. SAP liderleri gerçekten bu konuda hiçbir şey duymamışlar mı? Ya da bu modası geçmiş görüşleri çürütmeyi başarabildiler mi? Öyleyse hangi kitaplarda ve makalelerde bunlar?

Önergenin, geleceğin “dünya çapındaki” komitesinin faaliyetlerinin tarifine ayrılan bölümü, tümüyle benzersiz bir lafazanlıktır. Komite, savaş hazırlıklarına karşı mücadele etmek için, “uzmanları [!] kendine çekmek ve bu [!] anlamda bugün bile hâlâ [!] herhangi bir örgütsel bağı olmayan bütün etkin güçleri, birleşik ve planlı çalışma için biraraya toplamak” zorunda olacaktır. İsmi cismi olmayan “uzmanlar” ve “güc-

⁹ Lev Troçki, *Savaş ve Dördüncü Enternasyonal*, 36. tez.

¹⁰ Bolşevik-Leninistler, savaş sorunu üzerine, taslak tezlerde (*Savaş ve Dördüncü Enternasyonal*) kendi tutumlarını formüle ettiklerinde, SAP’ın liderlerine taslağın elyazmalarını tam zamanında sunmuşlar ve onları bunu tartışmaya çağırmışlardı. Bir söz verildi, ama hiçbir *yanıt çıkmadı*. SAP’ın liderleri belli ki, “zaman bulamadılar”. Devrimin sorunları ayıracak zamanları hiç olmaz, hem sonra Tranmael ne diyecekti? Kilbom ne diyecekti? ... Bu örnek üzerinden, okuyucunun kendisi de, SAP’la ciddi bir deneyim geçirdiğimizi görebilir. LT.

ler”, “tüm ülkelerde kitleler tarafından başlatılan dünya çapında bir savaş karşıtı hareketi seferber etmek için bir başlangıç noktası olarak, milyonlarca insanın paylaştığı barış özleminin ...” yararlanacaklar. Vs., vs..

Dünya çapındaki barış hareketini parçalamaya girişecek hükümetler, “ahlâki bakımdan kınanacaklar ve damgalanacaklardır”; Hitler, Mussolini ve diğerlerine karşı oldukça etkili bir silâh. Liberal hükümetler, büyük ihtimalle övünç diplomaları alacaklar. Ve üstelik SAP’ın yedeğinde, özellikle kusurlu hükümetlere karşı kullanmak üzere “evrensel ekonomik boykot” da var. Boykotun gerçekten “evrensel” olabilmesi için, Uluslararası Barış Komitesi, besbelli ki, pasifist bankalarla ve tröstlerle ittifak içine girmek durumunda kalacak ve diğer yandan savaştan kâr sağlayan kapitalistleri “kınayacak”tır. Ama bu bile, SAP’ın tüm cephaneliğini tüketmez. Önerge, “İngiltere’de pasifistlerin yaşadığı deneyim” örneğine bakılmasını, yani gösterişli “ulusal anketler” düzenlenmesini tavsiye ediyor. Geriye sadece, Genelkurmay yazılan dilekçeler kalıyor; böylece barış gerçekten korunmaya alınmış olacak!

“Demokratik denetim”

SAP “komitesi” “savaş hazırlıkları üzerinde uluslararası demokratik denetim” için bir mücadele yürütecek ve bunun için –dikkat! dikkat!– her ülkede “özel komisyonlar” oluşturacak. Böylece Hitler’e, SAP önergesinden kurtulmak için, kendini bir kova suda boğmaktan başka yol kalmıyor.

“Savaş hazırlıkları üzerinde demokratik [!] denetim [!]” Bizzat Henderson¹¹ bile bunu, bu kadar etkileyici şekilde ifade edemezdi. Bu, şimdilerde, bir *Alman* sosyalistinin kaleminden çıkan özellikle güzel bir sözü akla getiriyor. Ah nerede o Weimar’ın¹² güzel günleri? Onların gölgeleri, SAP’ın yönetim kadrolarında yeniden hayat buldular.

Son savaş sırasında İngiltere’de, tanınmış sol-liberal Morel¹³ liderliğinde bir “Demokratik Denetim *Verein*’ı” vardı (adı gerçekten buydu: Demokratik Denetim Birliği). Lenin buna ilişkin olarak 1916’da şunları yazmıştı: “Almanya’da, Kautsky’nin programı temelinde bir burjuva Barış ve Silahsızlanma Birliği’nin İngiltere’deki kadar hızlı ve kolayca oluşmasını engelleyen tek şey, politik ilişkilerin olgunlaşmamışlığı ve politik özgürlüğün bulunmamasıdır.” SAP, çok açık ki, Almanya’daki politik ilişkilerin, Morel-Kautsky-Shwab’ın programı temelinde demokratik bir *Verein* oluşturmak için yeterince “olgunlaşmış” olduğunu sanıyor.

¹¹ İngiliz İşçi Partisinin sabık sekreteri ve İkinci Enternasyonal’in başkanı olan Arthur Henderson (1863-1935), I.Dünya Savaşı sırasında önde gelen bir sosyal-yurtseverdi ve pek çok kez İngiliz kabinesinin yer aldı.

¹² Weimar, 1919’da Alman Cumhuriyeti hükümetinin kurulduğu küçük bir kasabaydı. Weimar Cumhuriyeti, 1933’te Hitler tüm iktidarı alana kadar varlığını sürdürdü.

¹³ Demokratik Denetim Birliği, liberal ve radikal entelektüellerin, sosyalistlerin destekledikleri, savaş sırasında hızla büyüyen pasifist bir örgüttü. Bir yazar ve gazeteci olan Eugene Dene Morel (1873-1924), ILP üyesiydi ve öldüğü sırada Avam Kamarası’nın İşçi Partili bir üyesiydi. Afrika’daki çalışmasıyla, özellikle 1904’te Kongo’daki kauçuk plantasyonları hakkındaki korkuların sona ermesi için çalışan Kongo Reform Derneği’ni oluşturmakla tanınır.

Bu yeterince açık değil midir? Yazılı deklarasyonun aptalca imalara ve iftiralara fırsat vermeyeceği düşünülebilirdi. Ve nihayet, eğer *başka* biri düşüncesiz ve mace-racı bir yol önerdiyse, bu *benim kendi görevimin* içeriğini nasıl değiştirebilir?

İşin doğrusu, SAP liderlerinin Dördüncü Enternasyonal’in ilânına karşı yüzeysel, değersiz, sözlü tutumları, merkezilerin genel olarak teorik ilkelere karşı tutumlarıyla aynıdır. Deklarasyonu imzalarken, kafalarında şu düşünce vardı: “Biz bu hoş olmayan belgeyi sol kanadımızın uyumlu örtüsünü korumak için imzalayacağız; ama şimdiye kadar Seydewitz ve biz ne yaptıysak bundan sonra da aynı şeyi yapmayı, yani *sağdan* müttefikler aramayı sürdüreceğiz.” Dikkate değer bir plan olduğu şüphesiz olmakla birlikte, bu plan başarısızlığa uğramıştır, çünkü Leninistler oportünist pazarlıklarda fahrî bir devrimci muhafız rolünü oynamayı reddetmişlerdir. Bunun için de bölünme meydana gelmiştir.

NAP deneyimi

Durum en açık şeklini NAP sorunu sırasında aldı. Herhangi bir şekilde SAP’ın uluslararası rolünü gözümüzde büyütmeksizin, onun IAG üzerinden NAP ile yaptığı bloğun, NAP’ın oportünist liderliğinin kendi sol-kanat muhalefetini uysallaştırmasına yardım edeceğini ısrarla vurguladık. NAP liderlerinin sol ile “uzlaşmacı” ilişkilerini korumaları, özellikle ve yalnızca bu yüzdendir. Tranmael’in, limana ulaşır ulaşmaz IAG’dan damdan düşer gibi ayrılacağını tahmin ediyoruz: “*Der Mohr hat seine Schuldigkeit getan...*” [Mağripli yapacağını yaptı]. Biz, SAP liderlerine, 1925-27 yıllarında İngiliz sendikaları içindeki umut vadeden muhalif hareketin (Azınlık Hareketi) boynunu tümüyle kıran İngiliz-Rus Komitesi deneyimini gözden geçirmelerini önerdik. SAP liderleri nasıl da kendini beğenmiş bir şekilde bizim görüşlerimizi bir kenara attılar! “Kitleler... kitleler... kitleler... tarihsel süreç...” Şaşırmadık: Eğer merkeziler, “kitleler” ile öncü arasındaki, öncü ile liderlik arasındaki, “tarihsel süreç” ile azınlığın inisiyatifi arasındaki karşılıklı ilişkileri anlayabilmiş olsalardı, o zaman merkezci olmazlardı.

Olayların akışı, tahminimizden çok daha açık ve ikna edici bir şekilde gerçekleşti. NAP liderleri, doğrudan ve derhal, IAG saflarından hükümet sıralarına geçtiler ve ilk iş olarak da kralın memur listesine girdiler. “Tarihsel süreç” kirli oyunlar oynayabilir! Zira, SAP liderlerinin, hiçbir engel olmaksızın, özellikle NAP liderleriyle ve benzerleriyle dostluklarını koruyabilmek amacıyla, Dördüncü Enternasyonal için oluşturulan grupla ilişkilerini kestikleri su götürmez bir gerçektir.

Sonu kötü olan biz “sektörler”in, Schwab ve ortaklarına herhangi bir ultimatoma vermediğimize dikkatinizi çekerim. Geçici, merkezci yarı-müttefiklerimize şunu söyledik: “İngiliz-Rus Komitesi’nin deneyiminin *sizin için* yetersiz olduğunu mu söylüyorsunuz? Çok güzel, Tranmael’le olan deneyiminize devam edin; biz, kendimize sadece tam eleştiri özgürlüğü tanıyarak, sabırla sonuçları bekleyeceğiz.” Ama SAP liderleri özellikle buna tahammül edemiyorlar. Merkezci kombinasyonculuk politikaları, diplomatik bir kulis gerektiriyor; onların düşüncelerini, sonuçlarına varınca ya dek enine boyuna ölçüp biçmek ve neyin ne olduğunu açıkça söylemek, merkezci hayallerin önünü daha baştan almak anlamına gelir. Bizi “silahsızlandırmak” için Tranmael’i “eleştirdikleri” de doğrudur, ama ancak Tranmael’le ittifaklarının çürü-

Devrime karşı oportünist suçların ağır yükünü omuzlarında taşıyan bir grubun son-
suza dek mahkûm edildiğini söylemek niyetinde değiliz; tarihte devrimcilerin oport-
ünistlere, oportünistlerin de devrimcilere dönüştüğü örnekler hiç de az değildir.
Ama Brandler-Thalheimer okulu temsilcileri için devrimci politika yoluna geçiş, her
durumda yalnızca esash bir içsel kriz, değerlerin yeniden masaya yatırılması ve
kendi geçmişlerinden bir kopuş anlamına gelebilirdi. Walcher grubunun SAP'a giri-
şi¹⁶ ile bağlantılı olarak Brandler grubundan kopuşu, ki bu grup Stalinist bürokrasi-
nin merhametine umut bağlamayı itaatkâr ve gayretli bir şekilde sürdürmüştür,
Walcher ve diğerlerinin kendi geçmişlerini gözden geçirmeleri için en uygun koşul-
ları yaratmıştır. Alman proletaryasının trajik imhası, böyle bir gözden geçirmeyi
zorunlu ve ertelenemez hale getirmişti ve aslında, SAP içinde yönetici konumlar alan
Walcher grubu da, göçün arifesinde, sola meyletmişti.

Bolşevik-Leninistlerin SAP liderliğini yeni olayların ışığında Almanya'daki 1923
deneyimini, Çin devrimini, İngiliz-Rus Komitesini ve benzeri olayları yeniden göz-
den geçirmeye zorlama girişimleri, tam da bu döneme kadar uzanır. SAP liderleri,
bütün bu sorunlara minimum ilgi gösterdiler. Bizim teorik ısrarlılığımız onlara,
sekte "kılı kırk yarma" olarak görüldü. Komünist Enternasyonal'i, her nedense en
son ultra-oportünist dönüşüne kadar, tek bir günahla suçladılar: *Ultra-solculuk*.
Bürokratik merkezçilik tanımlamasını henüz hazmedebilmiş değillerdi. Genel ola-
rak konuşursak, *merkezçilik* terimi, onların sınırları üzerinde kötü etki bırakıyor.
Bununla birlikte, Almanya'da İkinci ve Üçüncü Enternasyonal'in iflâsının etkisi
ile, Walcher grubu, *Dördüncü Enternasyonal*'in inşasının başlaması gerektiğini
kabul etme noktasına kadar geldi.

SAP liderliği Ağustos 1933'te bizimle ortaklaşa olarak ünlü *Dörtler Deklarasyonu*'nu
imzaladı. SAP liderleri bizimle birlikte şunu ilân ettiler: "üzerlerine düşen büyük
tarihsel sorumluluğun tümüyle bilincinde olarak, aşağıda imzası bulunanlar ... bü-
tün güçlerini, mümkün olan en kısa süre içinde Marx ve Lenin'in ortaya koyduğu
teorik ve stratejik ilkelerin sağlam zemini üzerinde böyle bir [Dördüncü] Enternas-
yonal'in oluşturulmasına yöneltmeyi taahhüt ederler."

Bu önerge, SAP liderliğinin, olayların rüzgârı ile savrulabildiği en uç sol noktaydı.
Bundan sonra, merkezçilik sarkacı, sağa doğru salınımına başladı. SAP liderleri,
önergeden imzalarını açık olarak çekmeksizin, Dördüncü Enternasyonal düşüncesi-
ne karşı, üstü kapalı, kaçamak ve haince bir saldırı başlattılar. Hangi gerekçeyle?
"Troçkistlerin yeni Enternasyonal *derhal* ilân etmek istedikleri" gerekçesiyle. Mer-
kezci kalın kafalıların bu tür imalar yapma olasılığını önceden görerek, IAG'nin
Ağustos 1933'teki konferansına Bolşevik-Leninistlerin özel bir deklarasyonu sunul-
du, şöyle söyleniyordu: "Gelişmenin tüm rotası, yeni Enternasyonal'e doğru gidişi
göstermektedir. Bununla birlikte bu, bizim *yeni Enternasyonal'i derhal ilân etmek*
istediğimiz anlamına gelmez. ... Yeni Enternasyonal'in yaratılması, sadece olayların
nesnel akışına değil, *bizim kendi çabalarımıza* da bağlıdır."

Ama biz demokratik sloganlardan yanayız! Bolşevik-Leninistlerden bazı şeyler çalan,
bunları da yanlış kavrayan öngenin yazarı, belki de buna karşı çıkmaya kalkacak-
tır. Evet, iktidarı ele geçirmek için saldırıya geçemedikleri sürece, devrimciler, de-
mokratik özgürlüklerin en küçük kalıntıları bile savunurlar. Ama devrimciler asla
bu küçük kalıntıları, kimlerden oluştuğu bilinmeyen "özel komisyonlar" vasıtasıyla
dünya çapında bir demokratik denetim hükümrânlığına dönüştürmeyi vaat etmez-
ler. Devrimci mücadele içinde işçi sınıfının *gerçek* demokratik siperlerini savunmak
başka şeydir; tüm demokratik siperleri kaybettikten sonra İspanya'da demokratik
şatolar inşa etmek tümüyle başka bir şey. Devrimci realizm ile aldatıcı pasifizm
arasındaki sınır çizgisi özellikle bu noktadan geçmektedir.

SAP öngesinin bir orijinalliği yoktur; aslında sadece Komünist Enternasyonal'in
bir taklididir. Böyle bir oluşum zaten mevcutken, bu dünya çapındaki komite neden
oluşturuluyor? Adı Amsterdam-Pleyel Komitesi! Bütün uzmanları ve bütün "güçleri"
birleştiriyor: Barbusse, dünya çapındaki Münzenberg,¹⁴ Hintli liberaller, küçük
demagoglar, koca gevezeler, İngiliz lordları ve Amerikalı dul kadınlar, kısaca, "barış
özlemi ..." adlı hastalığa kapılmış "bütün güçler". Bu komite, SAP'tan çok daha güzel
belgeler üretiyor, çünkü Münzenberg'in emrinde en iyi uzmanlar var. ... Schwab ve
ortaklarının büyük planı, Stalinistlerin bürokratik maceracılığının taşralı el yapımı
taklididir. Çınlayan paranın yardımıyla, Stalinistler en azından şatafatlı törenler
düzenliyorlar (*dün* düzenliyorlardı; *yarın* güçlülükle düzenleyecekler), oysa IAG bu
kadarını bile yapamadı. Bugünkü komiteden yeni bir komite çıkmayacaktır. Barış,
belki de, her taraftan kuşatıldığının farkında bile olmayacaktır.

Komintern'in politikasında, reformistlerin politikasında olduğu gibi, hiçbir sınıfsal
sınırlama ve devrimci bir eylem programı olmaksızın, yalnızca *anti-emperyalizm*,
anti-faşizm, *anti-savaş* mücadelesi gibi yalnızca negatif formülasyonların ağır bas-
ması rastlantı değildir. Bu tür formülasyonlar, kesinlikle maskeli balo bloklarının
(Anti-Emperyalist Dernek, Savaşa ve Faşizme Karşı Amsterdam-Pleyel Komitesi,
vb.) politikaları için gereklidir. Bütün bu bloklar, kongreler ve komiteler, pasifliği,
korkaklığı ve *proletaryanın sınıf mücadelesinin gerçek temelini* oluşturan görevleri
gizlemeyi kendilerine görev edinmişlerdir. IAG, Stalinistlerin ve reformistlerin ayak
izlerini takip ederek, onlarla aynı yola girmiştir. Tam da aynı liderler, kitlelerin onla-
rı teşhis etmeyi beceremeyeceği ve kendilerinin yanında toplanacağı ümidi içinde,
farklı taburelerde oturuyorlar. Bu kendini inkâr, insanın kendi değersizliğini gönüllü
olarak itirafıdır.

Yeni bir "Zimmerwald" mi ?

Bazı yoldaşlar şöyle muhakeme yürütüyorlar: SAP liderleri tabii ki Marksist değiller,
ama Üçüncü Enternasyonal de birdenbire zuhur etmedi; daha önce Lenin'in mer-

¹⁶ Bir ara, grubun liderlerinden biri, posta yoluyla bana, SAP'a girişle ilgili görüşlerimi sordu.
Benim yanıtlım, *presnipte* böyle bir katılıma karşı bir şey söylenemeyeceği, tek sorunun bu ka-
tılımin hangi bayrak altında ve hangi nedenlerle yapıldığı olduğu idi. -L.T.

¹⁴ Henri Barbusse (1873-1935), Fransız Komünist Partisi'ne katılan pasifist bir romancıydı. Stalin ve
İsa'nın biyografilerini yazdı ve hiçbir özelliği olmayan, Stalinistler tarafından gerçek mücadelenin
yerini alan bir vitrin olarak kullanılan savaş karşıtı ve anti-faşist kongreleri destekledi.
Willi Münzenberg (1889-1940): Komünist Gençlik Enternasyonal'i'nin bir örgütleyicisi.
Alman Komünist Partisi ve Kremlin için pek çok propaganda girişimi düzenledi. 1937'de
Stalinistlerden koptu ve Alman işgali sırasında Fransa'da ölü bulundu.

kezcilerle birlikte katıldığı Zimmerwald ve Kienthal konferansları oldu. Ama IAG yeni bir “Zimmerwald” midir? Bu iddiada en az dört temel hata var.

İlk olarak, Zimmerwald, savaş sırasında gerçekleşti. Barış zamanında barış için mücadelelen ve silâhsızlanmadan bahseden merkezçilerin ezici çoğunluğu, savaşın daha ilk günlerinde milliyetçilik kampına geçtiler. Savaştan önce merkezci olanlar içinden sadece küçük bir azınlık, yalıtılmış bireyler, kendi ülkelerinin “düşmanları” ile görüşmeye hazır olduklarını açıkça gösterdiler. Böylece, Zimmerwald’ın bileşimi, savaş koşulları altında acımasız bir elemeye tabi tutuldu.

İkinci olarak, o zamanlar Rusya ve kısmen de Almanya (R.Luxemburg, K.Liebknecht) dışında hiçbir ülkede, mücadelenin görevlerini nihai sonuçlarına dek kavrayan gerçek devrimciler yoktu. Savaşa karşı (*gelecekteki* bir savaşa karşı değil, *genel* olarak savaşa karşı da değil, *varolan, güncel bir savaşa* karşı) mücadeleye çekilen Sosyal Demokratlar, o sıralar neredeyse bir bütün olarak merkezci evreden geçiyorlardı. İlk adımları atacak başka politik partnerler yoktu.

Üçüncü olarak, düşman ülkelerin işçi sınıfı örgütleri ile ilişkiye girmenin bir suç olarak cezalandırıldığı savaş koşulları altında, illegal olarak toplanan uluslararası bir konferans, aldığı kararlardan bağımsız olarak, politik bir olay ve devrimci bir işarettir.

Dördüncü olarak, Lenin konferansa, merkezçilerle bir uzlaşmaya varmak, içi boş “önergeler” sunmak üzere değil, Bolşevizmin ilkeleri için mücadele etmek üzere katıldı. Tüm güçsüzlüğüne (Bolşevik-Leninistlerin şimdiki uluslararası örgütü ile kıyaslanamayacak kadar güçsüz) rağmen “Zimmerwald Solu” kendini pekiştirir pekiştirmez, Lenin Zimmerwald’le kopuş sorununu ortaya attı. Kopuş, Lenin’in isteği *hilafına* gecikti, ancak Lenin tahmininde yanılmamıştı; Zimmerwald’e katılanların çoğunluğu, hemen İkinci Enternasyonal saflarında yerlerini aldılar.

Bizim şu anki durumumuz, geçmiştekinden temel olarak farklıdır. Henüz bir savaş yok. Sürekli olarak aynı pasifist lâkırdıları (“savaşa karşı”, “silâhsızlanma için”) tekrarlayıp duran reformistlerin ve merkezçilerin yüzde doksan dokuzu, yeni bir savaş halinde, hükümetlerinin tarafında olacaklardır. Bugün, barış döneminde, iki kere katı bir devrimci eleme gereklidir. Bu elemenin kriteri, teoride açıklık ve teoriye tekabül eden pratiktir. “Uluslararası” bir konferansa giderken “ilkelerini” yanına almayı unutan liderler (bunlar sigara paketi ya da kibritle değildir), savaş dönemindeki devrimci tavır için en ufak bir garanti vermiyorlar.

Bunun da ötesinde, 1935 yılı, 1915 yılı değildir. Arkamızda son savaşın ve Zimmerwald’ın deneyimi var. Schwablar, Kilbomlar, Doriot ve diğerleri çocuk değildir. Genç de değildir. Onlar, Komünist Enternasyonal’e katılanlara önderlik etmişlerdir. Eğer onlar son yirmi yılın deneyimlerinden devrimci değil, merkezci ve pasifist sonuçlar çıkarmışlarsa, biz başka müttefikler aramak zorundayız.

Son olarak, barış zamanlarının “Zimmerwald”ine zaten daha önce bir kez katıldığımızı unutmamalıyız; Ağustos 1933’te, Dördüncü Enternasyonal’e ilişkin önergemizin oylamaya bile konulmasını reddeden IAG konferansına katıldık. Bahane, “katılımcıların bununla ilgili yeterince bilgilendirilmemiş” olmasıydı. Bir buçuk yıl geçti. Sneevliet ve Schmidt’in girişimi de aynı şekilde sonuçlandı. Gerekli sonuçları çıkarma zamanı nihayet gelmemiş midir?

Şimdi bütün ülkelerde reformizme ve Stalinizme karşı mücadele içinde olan gerçek devrimci örgütler ve gruplar var. Sayıları ve güçleri artıyor. Düşmanların acımasız zulüm ve iftiraları onları çelikleştiriyor. İdeolojik donanımları büyük tarihsel olaylarla sınandı. Son savaş sırasında bunların hiçbirisi yoktu. Bolşeviklerin merkezci liderlerle birleşmesi için herhangi bir neden yoktur (“birlik” ... her bir buçuk yılda bir kez bir konferansta!). İçi boş uluslararası resmi geçitlerin bizim için bir faydası yoktur. Devrimciler, merkezçilerle konferanslarda flört etmezler, kendi ülkelerinde onlara karşı yorulmadan günlük çalışmalar yürütürler ve sabun köpükleri uçurmadıkları, sınıf mücadelesinin sorunlarını tartıştıkları ve karara bağladıkları kendi devrimci uluslararası konferanslarına katılırlar.

SAP liderliğinin oluşum tarihiyle ilgili bazı olgular

Belirli bir grubun politik karakter tahlilini doğru yapabilmek için, onun geçmişini bilmemiz gerekir. SAP liderliği, Alman Komünist Partisinin Sağ Muhalefet saflarından (Brandler, Thalheimer, Walcher ve diğerleri) doğdu. 1923’te Komünist Partiyi bu grup yönetiyordu ve Ruhr bölgesinin işgaline bağlı olarak gelişen büyük devrimci kriz koşulları altında mutlak yetersizliğini gösterdi. Devrimci durumu kaçırmanın günahı, oportünist liderlerin öne sürdüğü gibi “kitlelere” değil, bocalama içinde olan, en kritik aylarda zaman kaybeden ve “tarihsel süreç” üzerindeki sorumluluklarını erteleyen Brandler-Walcher hizbine aittir. Devrimci durum karşı-devrimci duruma dönüştükten sonra, liderlik, her zaman olduğu gibi, yanlış bir iyimserlik (“devrim yaklaşıyor”!) gösterdi ve sonraki politikalarıyla, Alman faşizminin zafer tarihinde muazzam bir işaret direği olan 1923’teki “hata”sını anlamayı hiçbir şekilde başaramadığını genel olarak kanıtladı.

Komünist Enternasyonal’in bütün oportünist politikası (Çin Devrimi stratejisi, Doğu’daki “işçi ve köylü partileri”, İngiliz-Rus Komitesi,¹⁵ “Köylü Enternasyonal”, SSCB’de tüm kartların kulaklar üzerine oynanması, “Troçkizme” karşı mücadele bahanesi altında Marksizme karşı mücadele), Brandler-Walcher hizbinin katılımıyla ya da doğrudan desteğiyle gerçekleşti. Buradaki sorun, küçük taktik olaylar sorunu değil, muazzam tarihsel ölçekteki olaylar sırasında proletaryanın stratejisi sorunudur.

¹⁵ 1924 Kasımında, Sendika Kongresi başkanı A. A. Purcell başkanlığındaki geniş bir İngiliz sendika liderleri delegasyonu, Moskova’ya geldi ve Rusya’nın durumunu inceledikten sonra, Bolşevik hükümetin başarılarını öven bir rapor yayınlamak üzere geri döndü. Buna karşılık olarak da, Rus sendikaları Merkez Konseyi başkanı M. Tolski başkanlığındaki bir Rus delegasyonu İngiltere’ye gitti ve 1925 Mayısında İngiliz sendikaları Hall kongresinde boy gösterdi. 14 Mayıs 1925’de, iki sendikal hareketin liderlerinin, her iki örgütün de eşit temsil edildiği İngiliz-Rus Sendikalar Komitesi’ni oluşturmak için anlaştıkları bir protokol kaleme alındı. Bu komitenin amacının, uluslararası sendikalar birliğinin kurulması, gericiğin zaferini önleme mücadelesi ve yeni savaş tehlikelerine karşı mücadele olduğu anlatıldı. Komitenin İngiliz sekisyonu Mayıs 1926 Genel Grevinde alçakça bir tavır takındıktan sonra, Rus Muhalefetine, Rusların candan ilişkilerinin onlara sağladığı devrimci örtüden İngiliz işçi liderlerinin mahrum bırakılması için Rusya’nın komiteyi kesin olarak terk etmesini istemesine rağmen, Komite varlığını bir yıl daha sürdürdü. Komite sonunda dağıldı; ancak Rus inisiyatifiyle değil, İngiliz sendikalar Genel Konseyi komiteden çekildiği için.